Leto V., štev. 191 — Ljubljana, četrtek, 14. avgusta 1924 — Poštnina pavšalirana. — Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Radićeva deklaracija

JUGOSLAVIJA JE FIKCIJA IN PREVARA. — HRVATSKI NAROD NE PRIZNA NOBENE KRALJEVINE IN SE NE ODREČE SUVERENOSTI. — REVOLUCIJA JE ŠE VEDNO MOGOČA, SUSPENDIRANA JE PA DO VOLITEV. — NA KRALJEVO ADRESO.

Zagreb, 13. avgusta. r. Za danes popoldne je bilo napovedano Radićevo poročilo o položaju pred poslanskim klubom HRSS, ker pa poslanci še niso prišli v Zagreb, je predaval Radić zboru svojih zagrebških zaupnikov o svojem potovanju v inozemstvo.

Radić je uvodoma omenjal, da je šel na potovanje, da informira Evropo o hrvatskem vprašanju in o ureditvi Jugoslavije v sporazumu s Srbi. **Toda ako je to nemogoče, potem brez Srbov in če treba tudi proti njim, ker ima vsak narod pravico do samoodločbe.**

Glede sovjetske Rusije pravi Radić, da je tudi ona spočetka nadaljevala metode carske politike, ki je razdvajala balkanske narode in ščuvala drugega proti drugemu. **Radićevo potovanje v Moskvo pomeni samo na sebi radikaliziranje naše politike.** Tudi stari režim se je skušal pogajati s sovjeti, pa se je **priznanju sovjetske Rusije upiral kralj. Sedaj mora to biti drugače.**

«Komunistična internacijonala — je nadaljeval Radić — je bila pod vplivom srbskih komunistov in je dobivala napačne nazore o našem narodnem vprašanju. Srbski komunisti so govorili o Jugoslaviji, jaz pa sem pojasnil v Rusiji, **da je Jugoslavija fikcija in prevara.** Znano je le ime «kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev», ki jo tvorijo kraljevina **Srbov, v kolikor so Srbi zadovoljni, kraljevina Slovencev, v kolikor jo ti hočejo, ni pa kraljevine Hrvatov, ker je hrvatski narod republikanski.** Komunistična internacijonala in komunistični balkanski odbor sta sprejela to stališče.» O balkanski federaciji imajo komunisti iste nazore, kakor caristi. Zanje pomenja balkanska federacija na jugu Bolgarsko, potem Srbijo in Albanijo. **Toda Hrvati nismo Balkanci in Bosna se pod hrvatskim vplivom debalkanizira.**

Radić je naglašal, da je vodil vsa pogajanja s predstavniki sovjetske države v Moskvi **ravnopravno, ker je hrvatski narod suveren. Hrvatska bo delala skupno z Rusijo, toda samostojno.** Hrvati ne nameravajo delati vsega tega, kar počenjajo v Rusiji komunisti, toda ako bi beograjska vlada nadaljevala svoje metode, potem, izjavlja Radić, **da ne samo, da se ne bi uprl revoluciji, ampak bi jo tudi sam izvedel.**

V Jugoslaviji **mora vladati** Davidović, ki ni revolucijonaren, ali je osebno poštenjak. Voja Marinković je inteligenten človek in kot tak bo priznal Hrvatom njihove pravice. Nastas Petrović je energičen in pošten človek in bo kot star srbski hajduk preganjal nove srbske hajduke. Da so v vladi **štirje Slovenci,** a le en Hrvat, ni nič slabega, ker je **vsa vlada naša. Po volitvah pa se bo izvršilo vse, kar hoče narod.** Suspendirali smo zaenkrat republiko, **nismo se je pa odrekli. Hrvatska more biti republika tudi v kraljevini Jugoslaviji.** Hrvatski narod **ne more zapustiti samega sebe in svoje suverenosti.** Hrvatje so **pacifisti do volitev.** Toda pri volitvah je ni sile, ki bi jih mogla ovirati v njihovih pravicah.

Slovenci verjetno ne bi začeli revolucije proti Pašić-Pribičevićemu režimu, ampak da bi nam v tem **slučaju padli v bek.** Korošec je pop in kot tak je v Rusiji zelo nesimpatičen. Radić pa je obrazložil, da je Koroščev program bolj socialen kot oni socialnih demokratov.

Radić je potem govoril o **razmerju Hrvatov do kralja. Če bo kralj pameten, bo dobro, če ne, bo drugače.**

Kralj more biti zadovoljen, ker je nastala taka situacija, da podpira ves republikanski narod vlado, sestavljeno skoraj iz vseh strank. HRSS. noče vstopiti v vlado, bo pa tvorila parlamentarno večino.

Radikalni ton in vsebina Radićevih izvajanj so navzoče konsternirali.

Radić ponovno razglaša pristop HRSS v komunistično internacijonalo

NAZNANJA DA JE SOVJETSKA VLADA PRIZNALA INDIVIDUALNOST HRVATSKEGA NARODA IN NJEGOVO PRAVICO NA SAMOODLOČBO. — PRVI UKOR DAVIDOVIĆEVI VLADI. — SEJA «HRVATSKEGA PARLAMENTA V ZAGREBU.

Zagreb, 13. avgusta r. Današnji »Slobodni Dom« javlja pod Radićevim podpisom:

Službeni list moskovske sovjetske vlade »Izvestija« priobčuje v svoji številki od 29. julija tega leta zelo važno obvestilo pod naslovom: »Hrvatska seljačka stranka in seljačka internacijonala«. Enako vsem važnim političnim objavam je tudi ta objava prešla **preko zunanjega ministrstva** in se glasi doslovno:

»Bivanje voditelja hrv. republ. seljačke stranke v S. S. S. R. (zvezi sovjetskih socijalističnih republik) je vzbudilo povsod v inozemstvu veliko zanimanje ne samo zato, ker je HRSS, katere voditej je Radić, najbolje organizirana in največja evropska seljaška stranka, temveč tudi zato, ker ima HRSS znatno število mandatov v beogradski skupščini in igra že sedaj važno vlogo v političnem življenju Jugoslavije.

Po proglasu, katerega je izdala HRSS dne 1. maja tega leta in kakor ga je sestavil Radić in kakor je bil sprejet na dunajskem posvetovanju predsedništva HRSS, je bilo jasno, da hrvatska republ. seljaška stranka ostaja stalno na socijalnem in političnem temelju svojega programa.

Radićevo stranko sestavljajo izkoriščani hrvatski kmetje, ki so **prepojeni z revolucionarnim duhom radi okrutne in kratkovidne politike jugoslov. vlade. Kmetska internacionala je nestrankarska mednarodna organizacija revolucionarnih kmetov.**

V takih razmerah ni bilo nobenih težav, da vstopi HRSS v kmetsko internacionalo. **Med Radićem in kmetsko internacionalo ni namreč nobenih nesoglasij o najvažnejših vprašanjih,** kakor so: **Boj kmetov za zemljo, osvoboditev narodnih manjšin, blok revolucionarnega delavstva in seljaštva.** Zato je bila hrvatska republ. seljaška stranka sprejeta v seljaško internacionalo brez vsakega popuščanja z ene ali druge strani.

Ta korak HRSS ima velik pomen za vso bodočnost te stranke in pokazuje, da **bo vztrajalo na sedanjem svojem levem ali radikalnem stališču celokupno hrvatsko seljaštvo, ki brez izjeme pristaja na HRSS.**

Tudi za **seljačko internacionalo ima** vstop HRSS velik **pomen ker sedaj stopa v vrste njenih borcev, pod njeno zastavo revolucionarnega seljaštva en celi, četudi ne velik, narod.«**

Vsak pristaš HRSS in po sreči tudi vsaki Hrvat — dodaje Radić — razume vso vrednost in važnost te objave. Sedaj končno iz Moskve doznava ves svet, da imamo Hrvati največjo in najbolje organizirano kmetsko stranko v Evropi; da je v tej stranki ne samo celokupno hrvatsko seljaštvo, temveč celokupni hrvatski narod; da so hrvatski poslanci zelo važen in odločilen faktor v parlamentarni borbi v beograjski skupščini; da je revolucionarni duh v hrvatskem seljaštvu izzvala in izziva okrutnost in kratkovidnost beograjske vlade in — kar je v tem slučaju najbolj važno — da HRSS ni marala v ničemur popuščati niti od svojega programa niti od svoje taktike in da kmetska internacionala ni od nje tega niti zahtevala.

Sovjetsko zunanje ministrstvo se je dobro informiralo o moči in važnosti HRSS prej nego je odobrilo tako objavo. **Moskovski politični krogi smatrajo to objavo kot priznanje popolne individualnosti hrvatskega naroda in njegove pravice na samodoločbo.**

Zagreb, 13. avgusta. r. V današnjem «Slobodnem Domu» daje Stj. Radić vladi svoj prvi precej ostri ukor. Predvsem izreka notranjemu ministru svojo grajo, da je v Zagrebu zabranil manifestacije in ovacije za njega, Radića, predsednika HRSS. To je «protizakonito in protiustavno», «do skrajnosti smešno» ter «žaljivo in provokantno za meščanstvo glavnega mesta Hrvatske».

Vladina deklaracija se mu ne dopada zelo. «Opasno je, da vlada naglaša zvezo z Italijo, ne da bi povedala, kakšna je ta zveza» in povsem nekorektno se mu zdi, da se «odnošaj napram sovjetski vladi meša z odnošajem napram bratskemu ruskemu narodu». Izraz «bratstvo» se mu zdi povsem nezgoden, češ, «pet in pol let *tiranje* beograjskih vlastodržcev» je Hrvate uverilo, da je «bratstvo» opasna fraza.

«Velik nedostatek vladine izjave je tudi, da se vlada ni niti z besedico spomnila narodnih manjšin.»

Sploh je Radić že v svojih prvih izjavah o vladi postal «kritičen», čim je dospel v Zagreb.

Za Slovenijo usodna razmejitev z Italijo

DOSEDANJE UGODNE VESTI O RAZMEJITVI Z ITALIJO NEISTINITE. — NIČ NE DOBIMO, IZGUBIMO PA IZREDNO VAŽNE TOČKE. — SRAMOTNO IZDAJSTVO KLERO-RADIĆEVSKE VLADE NAD SLOVENIJO.

Beograd, 13. avgusta. p. Z ozirom na vesti, ki so se zadnji čas širile o razgraničenju na meji Italije in naše države v Sloveniji, se je Vaš dopisnik obrnil na merodajno mesto, da dobi avtentične informacije. Po teh informacijah na žalost ni res, da bi bila Jugoslavija po reviziji razgraničenja kaj pridobila. Nasprotno! Po sporazumu naše in italijanske komisije ter po instrukcijah, ki jih je dala Korošec-Davidovićeva vlada naši komisiji *izgubi Jugoslavija definitivno zelo obsežne in dragocene komplekse slovenske zemlje.*

Izgubili smo Mojstrovko, Kanjavec, Triglavska jezera, ves Triglav razven Aljaževega stolpa, ter ogromne komplekse gozdov južno od Javornika z važnimi strategičnimi točkami.

Vlada se ni prav nič ozirala na prošnje in želje prebivalstva, ki ima v teh krajih svoje vitalne gospodarske interese. Tudi pri Žirih ni nobene izpremembe in korekture dosedanjega nevzdržnega stanja radi nenaravne in našemu prebivalstvu škodljive meje. Pri Hotederšici in na Javorniku pri Cerknici meja ni popravljena niti toliko, da bi tekla tam, kjer bi morala teči po Rapallskem ugovoru.

Korektura meje pri Planini in pri Ratečah je bila odstavljena z dnevnega reda ter prepuščena rešitvi naše in italijanske vlade, kar pomeni toliko kakor da bo Italija z novim izsiljevanjem tudi tu dosegla razmejitev za sebe še ugodnejšo, kakor je današnja provizorična meja.

Po krivdi klero-radićevske vlade je sedaj usoda naših zapadnih granic v Sloveniji definitivno zapečatena, vsi oni tisoči pa, ki so težko pričakovali ugodne razmejitve so sedaj razočarani radi sramotnega izdajstva, ki ga je nad Slovenci zagrešilo v prvi vrsti zastopstvo SLS.

O žalostni aferi bo v parlamentu podana posebna interpelacija.

Po odgoditvi Narodne skupščine

BEG VLADE IZ PARLAMENTA. — ODGODITEV DO OKTOBRA? — HOMATIJE V DAVIDOVIĆEVEM KLUBU. — RADIĆEVCI URGIRAJO IMENOVANJE SVOJIH VELIKIH ŽUPANOV.

Beograd, 13. avgusta, p. Tekom današnjega dne je bilo v parlamentu zelo živahno, čeprav skupščina ni zborovala. Skoraj vsi klubi so imeli seje.

Dopoldne sta bila radićevca dr. Maček in Predavec pri ministrskem predsedniku Davidoviću. Urgirala sta imenovanje radićevskih velikih županov in se izjavila proti prevelikemu številu drž. podtajnikov, ki jih kandidira demokratski klub. Davidović je prosil Mačka in Predavca, naj vplivata na Radića, da ne daje izjav, ki bi škodovali vladi. Maček in Predavec sta nocoj odpotovala v Zagreb, kjer se udeležita jutri plenarne seje poslancev HRSS., na kateri bo Radić poročal o svojem delovanju v inozemstvu in določil novo taktiko. Ta seja je sklicana kot zasedanje «Hrvatskega narodnega zastopstva».

V Davidovićevem klubu se je dopoldne vršila mestoma zelo burna seja. Govorilo se je o postopanju radićevcev in posebno o njihovem predsedniku Radiču. Njegov nepričakovani povratek se je označil kot nelojalnost proti vladi. Ostro so poslanci kritizirali zadržanje radićevcev, ki nočejo dati lojalne izjave o Makedoniji. Poslanci so tudi zelo nezadovoljni s klerikalci in spahovci glede uradništva.

SOLIDARNOST V RAD. KLUBU.

Beograd, 13. avgusta. p. Danes popoldne je imel radikalski klub sejo, ki so se je udeležili vsi poslanci. Pašić je poročal o položaju. Za njim je govoril predsednik narodne skupščine Jovanović, ki je naglašal, da ostaja slejkoprej discipliniran član radikalske stranke. Govorilo je še več poslancev, ki so povdarjali popolno solidarnost v NRS.

KONFERENCA LUKINIĆ-PAŠIĆ.

Beograd, 13. avgusta. r. Popoldne sta imela dr. Lukinić in Pašić dolgo konferenco, na kateri sta razpravljala o vzajemnem delu obeh skupin narodne koalicije za časa odgoditve Nar. skupščine.

Nenaden konflikt v Londonu

OSTRA NASPROTSTVA MED NEMCI TER FRANCIJO IN BELGIJO RADI EVAKUACIJE PORENJA IN PORUHRJA.

London, 13. avgusta, j. Današnji prvi dan oficijelnih nemško-francosko-belgijskih pogajanj o vojaški izpraznitvi Poruhrja je bil najbolj resen in temen v dosedanjem poteku konference. Pogajanja so zadela na telike težkoče. Še pred 2 dnevoma je dr. Marx domneval, da ima Herriot proste roke radi skrajšanja roka za izpraznitev Poruhrja. Medtem pa so prispeli v London parlamentarni voditelji pariške zbornice (desno krilo radikalne stranke) pod vodstvom Loucheurja in vplivali na Herriota, da naj ostrejše nastopa. Nemška delegacija energično nastopa za izpraznitev sankcijskega ozemlja tekom par mesecev. Finančni minister dr. Luther zagovarja nemško zahtevo s finančno-političnega vidika, češ da privatnih kreditov za tako dolgo dobo zasedbe ne bo mogoče dobiti. Zunanji minister dr. Stresemann podpira nemško tezo iz zunanjepolitičnih ozirov.

Herriot se je skliceval s svoje strani na svojo ogroženo politično situacijo in se dotaknil tudi vprašanja medzavezniških dolgov. Pogajanja so obtičala in delegati so se razšli brez pozitivnega rezultata.

Dr. Marx je obiskal Macdonalda in ga opozoril na resnost položaja. Nemška delegacija ne more pristati na francoski predlog, da se Poruhrje izprazni šele po enem letu. Državni kancelar je dostavil, da se bo jutri obrnil do državnega predsednika Eberta za mnenje. Tudi ostale delegacije so bile informirane o zastoju nemško-francosko-belgijskih pregovorov.

London, 13. avgusta, j. Dopoldanske konference vodilnih nemških, francoskih in belgijskih delegatov se Macdonald ni udeležil, temveč si je dal le od časa do časa poročati o poteku zborovanja. Ob 5. popoldne so se šefi zopet sestali na Downing-Streetu.

Pogajanja so sedaj stopila v najbolj kritični štadij.

Pariz, 12. avgusta. j. Ministrski svet je sklican za četrtek dopoldne. Računajo, da bo Herriot v petek ali soboto mogel podati ministrskemu svetu obširno poročilo o delovanju londonske konference in potem sestaviti poročilo za zbornico in senat, ki sta sklicana za 20. avgust.

London, 12. avgusta, j. Dopoldne ob 10 so se sestali načelniki delegacij k posvetovanju. Ob 11. je bil svet sedmorice s pristopom nemških in nekaterih drugih delegatov razširjen v svet štirinajstorice, ki se je bavil do 13. s poročilom tretjega odseka. Popoldne ob 16. je bila plenarna seja konference zavezniških delegacij, ki je imela namen, orijentirati zastopnike malih držav (Jugoslavije, Grčije in Rumunije) o stanju dela na konferenci.

Jugoslov. Sokolski Savez ostane v Ljubljani

VČERAJ SO PRIČELI V ZAGREBU ZBOROVATI ODSEKI SOKOLSKEGA SABORA. — PRI VSEH POSVETOVANJIH VLADA SPLOŠNA ENODUŠNOST. — ODKLONITEV PLEMENSKIH PODSAVEZOV. PRIHODNJI SABOR V BEOGRADU.

Zagreb, 13. avgusta. Danes so začeli zborovati odseki Sokolskega sabora. Dopoldne sta zborovala odsek za načelna vprašanja in organizacijski odsek, popoldne pa literarno-novinarski odsek in organizacijski odsek. Zborovanje odsekov se vrši v poslopju realne gimnazije na Trgu 29. listopada, kjer se bo vršil tudi Sabor. Na zborovanju odsekov so bile zastopane vse župe Jugoslovenskega sokolskega saveza, izvzemši župi Niš in Skoplje. Navzoči sta bili tudi dve sestri iz Češkoslovaške, ki zastopata ČOS.

Odseku za načelna vprašanja je predsedoval starosta JSS br. Gangl, ki je poročal o resoluciji «Naša naloga». V debato, ki je bila jako stvarna in zanimiva, je poseglo več zborovalcev in se je končno sklenilo, da se resolucija sprejme z dodatkom, ki ga je iznesla župa Zagreb in povdarja, da stoji jugoslovensko Sokolstvo trdno na narodnem jedinstvu, za čemer je stremelo že pred vojno in kar je doseglo na prvem sokolskem saboru.

Tudi druga resolucija «Sokolstvo, narod, država in politika» se sprejme le z majhno izpremembo, ki pa v bistvu izraža isto, kar je predlagalo zvezno starešinstvo z dodatkom br. Obersnela, ki zahteva, da obrača Sokolstvo posebno pažnjo narodni vzgoji v krajih, kjer narod še ni dovolj narodno zaveden.

Resolucija «Sokolstvo in verstvo», o kateri je poročal br. Bajželj, je bila sprejeta brez izpremembe. Resolucija «Sokolstvo in druge organizacije v narodu» je bila sprejeta z dodatkom, da se morajo Sokoli in Sokolice tudi kot člani nesokolskih organizacij brezpogojno ravnati po sokolskih načelih ter varovati ugled in dostojanstvo Sokolstva. Isti referent je poročal o resoluciji «Sokolstvo in šola», ki je bila sprejeta z izpremembo, da so dijaki lahko popolnoma enakopravni člani sokolskih organizacij, ako se temu ne protivijo šolski predpisi in zakoni.

Referata br. Ambrožiča «Sokolstvo in vojska» ter «Sokolstvo na deželi» sta bila sprejeta brez izpremembe. S tem je bilo delo odseka za načelna vprašanja zaključeno.

Ob istem času je zboroval organizacijski odsek pod predsedsvom br. Marolta. Odsek je sklenil, da ostane Savez še za nadaljnih pet let v Ljubljani. Predlog župe Osjek za osnutek plemenskih podsavezov je bil brez debate odklonjen. Zastopniki društev iz osješke župe so naglašali, da so predlog stavili le nekateri člani župe. Daljša debata se je razvila o vprašanju rednega in podpornega članstva. Debata o tem vprašanju se nadaljuje na jutrišnji seji odseka.

Za splošni sokolski praznik je določil odsek 1. december kot dan narodnega ujedinjenja. Prihodnji sabor se vrši čez pet let v Beogradu. Predelalo se je vprašanje novoustanovljenega članskega katastra in statistike. Ukrenilo se je vse potrebno, da se legitimacije in znaki odstopivših članov ne bodo zlorabljali. Poslovniki za Sabor, za statistični in organizacijski odsek, za poškodbeni fond, za glavne skupščine Saveza, za starešinstvo Saveza, žup in društev, za savezne pisarne, za disciplinarno postopanje ter za podelitev spominske plakete so bili soglasno sprejeti.

Odsek za sokolski tisk je zboroval tudi popoldne pod predsedstvom brata Ambrožiča. Predlog za osnovanje saveznega tiskovnega odseka je bil sprejet soglasno in ima nalogo, da izdela podroben načrt o svojem delovanju. Sklene se, naj izdaja Savez v bodoče list za sokolski naraščaj in poseben list za sokolsko deco mesto dosedanjega «Sokolića». Priporoča se izdajanje župnih vestnikov. Manjše župe naj se v ta namen združijo in naj izdaja več žup skupaj svoj vestnik.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 13. avgusta. Danes popoldne je imel ministrski svet sejo. Davidović je poročal o svojih pogajanjih z Mačkom in Predavcem. V razpravi o parlamentarnem položaju se je ugotovilo, da ni bila debata o vladni izjavi preveč ugodna za kabinet. Enotnost narodne opozicije dela vladi hude preglavice. Kabinet je za to, da ostane zbornica **odgođena do oktobra**. Razpravljalo se je nato o prihodu kralja v Beograd in o avdijencah pri kroni.

Zunanji minister Marinković je podal poročilo o težavah z italijansko delegacijo glede konzularne konvencije. Tega dela seje ministrskega sveta se je udeležila tudi jugoslovenska delegacija za pogajanja z Italijani.

Dovoljenih je bilo nato več kreditov, med njimi 500.000 Din za zagrebško gledališče.

V Ljubljano odpotuje minister Sušnik, da otvori velesejem.

ANGLEŠKA MORNARICA V TRSTU.

Trst, 13. avgusta, a. Davi ob 7. je dospelo v tržaško luko angleško brodovje, obstoječe iz 19 ladij, namreč dveh torpednih rušilcev, 16 visokomorskih torpedovk in ene oskrbovalne ladje. Angleži ostanejo v Trstu več dni in se bodo vršili njim na čast razni sprejemi in prireditve.

V GRADCU ZAPLENJENI RADIĆEVSKI LETAKI.

Gradec, 13. avgusta, j. Dne 9. t. m. je bilo v prtljažni shrambi glavnega kolodvora zaplenjenih 8000 komunističnih letakov v hrvatskem jeziku. Letaki so bili odposlani iz Dunaja z namembno postajo Gradec. Letaki pozivajo hrvatske kmete in delavce, naj se oborože za resen boj proti buržoaziji, velikem kapitalu in kapitalistom sploh.

MAKEDONSKA KONFERENCA NA DUNAJU.

Pariz, 13. avgusta. a. »Matin« javlja, da se je Radić na svojem povratku iz Moskve ustavil na Dunaju, kjer se je vršila konferenca, ki so se je udeležili v imenu HRSS Radić, za bolgarske kmete bivši minister Obov, za makedonski revolucionarni odbor Čanljev, za bolgarsko komunistično stranko Dimitrov in v imenu jugoslovanske komunistične stranke Kaclerović. Na tem sestanku se je začrtal temelj skupne akcije proti bolgarski vladi.

Naročajte dnevnik „Jutro"!

Potek nočne skupščinske seje

VAŽNA IZJAVA NIKOLE PAŠIĆA. — KDO JE GLASOVAL ZA VLADO? — TUDI G. PUCELJ! — BUREN ZAKLJUČNI PRIZOR. —

r. Beograd, 13. avgusta.

Popoldne ob ¼5. se je včeraj nadaljevala debata o vladni deklaraciji in je trajala do pol dveh ponoči, z enournim odmorom za časa večerje. Za radikalcem Mihajlom Srećkovićem je govoril dr. Gjorgje Branković (samost. demokrat), ki pravi, da se vladi mudi dobiti zaupnico, ker se boji Radića, ki se je vrnil in bi si lahko premislil. Vlada je bila pozdravljena samo od onih, ki želijo slabo državi. V osebni zadevi odgovarja gosp. Sv. Pribičević na obrekovanje Voje Lazića, da je dolžan «Balkanski banki» 3 milijone dinarjev, da ni nikomur nič dolžan. Govorili so še: radikali Milan Pavlović, Kosta Majkić, Aleksander Dodić in Boža Maksimović. Ob ¾8. določa predsednik Jovanović odmor do 9. ure. Po odmoru govorita radikala Dragan Bojović in Mita Dimitrijević. Govoriti je hotel še posl. Nikola Uzunović, ali predsednik mu ni dal besede, češ, da je število govornikov izčrpano. Posl. Valerijan Pribičević je podal nato izjavo kluba samostoj. demokratov, da ne odobrava politike vlade in zahteva prehod na dnevni red.

Nato je dobil besedo Nikola Pašić, ki je med veliko pozornostjo zbornice prečital sledečo izjavo

PAŠIĆEVA IZJAVA.

Prejšnji koalicijski kabinet radikalne stranke s stranko samostojnih demokratov, nadaljujoč celokupno dosedanjo notranjo politiko v smeri jačanja narodnega edinstva in učvrstitve državne skupnosti, je smatral, da je treba v tej smeri tudi dalje voditi državne posle ter čuvati državo od vsakega potresa in vsake nevarnosti, bilo nacijonalnega separatizma, bilo komunistične raztrojenosti in prevratov. Nova vlada gosp. Ljube Davidovića je naglasila v svoji deklaraciji z ozirom na naš notranji problem svojo voljo in odločnost, da gre v drugi smeri, kot se je šlo do sedaj, toda ni bližje označila, **kakšna je ta nova smernica, kje so meje, do katerih misli ona odstopiti od narodnega edinstva** Srbov Hrvatov in Slovencev **in katere so garancije,** da se s to novo smerjo ne ogroža samo edinstvo, temveč tudi obstoj naše svobodne in nacijonalno ujedinjene kraljevine.

Vlada gosp. Davidovića je pustila iz vida, da je **nemogoče razdeliti naše teritorije po plemenih,** ker je naselitev tako izmešana, da je absolutno nemogoče začrtati meje med njimi, **historične granice pa je uničila naša vojna,** ki jo je vodilo osvobojenje našega troimenega naroda. Ravno tako se **ne more aplicirati princip samoodreditve,** ker po tem principu bi imela pravico vsaka občina ali vsak srez, da se opredeli in ta princip bi tako **razdrobil našo državo,** da ne bi ostalo od nje nič, ker bi se ustvarilo mnogo malih državic, ki ne bi mogle živeti. Vlada gosp. Davidovića se naslanja na politične skupine, ki niso niti najmanj dokazale, da so opustile svoje **stališče negiranja kraljevine in njenih današnjih osnovnih zakonov** in se tudi niso pokazale voljne računati s čustvovanjem številno največjega dela našega naroda, brez obzira na ozire, ki bi so jih moralo imeti napram onim mnogoštevilnim žrtvam, s pomočjo katerih smo stekli svobodo in edinstvo.

Tako zadržanje vlade gosp. Davidovića pomeni **brezpogojno in popolno kapitulacijo** na škodo **največjih življenskih interesov ujedinjenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Radikalna stranka smatra tako kapitulacijo za zelo nevarno za bodočnost naše svobodne države** in zato se bo ona **najenergičnejše borila proti tej in taki politiki nove vlade,** odrekajoč ji vsako zaupanje. Razun tega se vlada gosp. Davidovića naslanja na politično skupino, ki je v vladinem bloku najštevilnejša in od katere je odvisen parlamentarni obstoj kraljeve vlade. Ta politična skupina je s soglasnim sklepom svojega glavnega odbora in kluba, storjenim 3. avgusta tega leta, odobrila vstop hrvatske republikanske seljaške stranke **v seljaško internacijonalo** v Moskvi, katera internacijonala je samo krilo komunistične internacijonale.

Z obema tema internacijonalama upravlja **izvršilni komunistični odbor v Moskvi.** Radi tega vstopa v moskovsko internacijonalo, bi imela HRSS priti pod zakon o zaščiti države, ki prepoveduje obstoj in akcijo komunističnih strank v naši kraljevini. Vlada gosp. Davidovića ni na ničesar storila, da provede o tem kojavu račun v smislu obstoječih zakonov, temveč je nasprotno svojo glavno parlamentarno moč **naslonila na to komunistično orijentirano skupino.** Vladin greh v tej smeri je toliko težji, ker so največji organi evropskega javnega mnenja zapazili in zabeležili nevarnost, ki preti miru na Balkanu radi približanja HRSS in njenega voditelja Stjepana Radića III. internacijonali v Moskvi.

Kraljeva vlada dovaja s svojo naslonitvijo na Stjepana Radića in njegovo stranko v **nevarnost naše nacijonalne interese,** ne samo v ingni Srbiji, temveč v **celi kraljevini.** Molk radićevskih poslancev, da bi se izjasnili na stavljena jim vprašanja z ozirom na njihovo zadržanje **nasproti prevratni akciji makedonskega komiteta,** v katerem sodeluje tudi en Radićev poslanec, ni vznemiril vlade gosp. Davidovića. To je dokaz, da **ona ne ščiti v zadostni meri najelementarnejših interesov naše kraljevine.**

Vlada gosp. Davidovića se je hotela predstaviti kot vlada nacijonalnega pomirjenja, toda njen prihod je mnogo doprinesel k **velikemu vznemirjenju, ki se zapaža po vsej kraljevini** in za katero vznemirjenje pada odgovornost na to in tako sestavljeno vlado. Mesto urejevanja notranjih odnošajev se je pojavilo **jačanje partikularističnih in separatističnih stremljenj** na škodo najvitalnejših interesov našega ujedinjenega naroda. Odgovornost za to **slabitev ideje našega državnega in narodnega edinstva** nosijo gosp. Davidović, njegovi tovariši in vsi njihovi pomagači.

Vlada gosp. Davidovića je končno naglasila, da stremi za sporazumom Srbov, Hrvatov in Slovencev, nikjer pa ni omenila sporazuma, sklenjenega na Krfu l. 1917., niti sporazumno proglašenje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1. decembra 1918., kakor tudi ne državne ustave, sprejete na najkorektnejši način s pravnega in formalnega stališča, za katero ustavo je glasovala več kot polovica od celega števila poslancev redno izvoljene konstituante, ki je celo protežirala manjšine s posebnim volilnim zakonom, da bi se omogočilo, da se čuje glas tudi najmanjše skupine in smeri. Ker je vlada prešla molče preko vsega tega v svoji deklaraciji, pomeni, da ona **zamišlja neki novi sporazum,** ki bi bil nasproten vsemu onemu, kar je bilo storjeno l. 1917. na Krfu in 1. decembra 1918 v Beogradu, ali 28. junija 1921 v ustavotvorni skupščini. Za tak sporazum in tako smer ne bo dala radikalna stranka nikdar svoje odobritve in znano je, da ona po svoji moči predstavlja enega glavnih parlamentarnih faktorjev. Iz vseh teh razlogov **odreka radikalna stranka vsako podporo in vsako zaupanje vladi gosp. Davidovića** z željo, da vlada **čim prej zapusti krmilo državne uprave,** da se ne bi prizadele ogromne škode velikim državnim in nacijonalnim interesom in da se ne bi napravile nepopravljive škode in neprilike v našem nacijonalnem obstoju

Glasovanje.

Po izjavi g. Pašića se preide na glasovanje. Glasovalo je v vsemu 283 poslancev in sicer za predlog posl. *Agatonovića,* da se odobrava vladina politika in prehaja na dnevni red 169, proti pa 114 poslancev. Za vlado so glasovali: Davidovićevci, klerikalci, spahovci, radićevci, Nemci, 7 Turkov, vsi zemljoradniki *(s posl. Pucljem),* Rumun Žan ter «neopredeljeni» dr. Drinković, Kordić in Mlinarević.

Proti so glasovali prisotni radikali (izvzemši predsednika Jovanovića, ki zbog svojega položaja nima glasu), samostojni demokrati, socijalist Divac, ter posl. Stanojević, Trajković in Arsić.

Z ozirom na lažne vesti, ki jih je v zadnjem času širila vlada o razmerah v radikalskem klubu, je vzbudilo veliko pozornost, da so bili navzoči vsi vodilni poslanci rad. kluba, ki so glasovali proti vladi.

Izid glasovanja so vladinovci pozdravili s ploskanjem, kar je opozicija spremljala z ironičnimi opazkami.

Vlada ni nič pripravila.

Predsednik je naznanil, da vlada dosedaj *ni pripravila niti enega predloga za narodno skupščino* in da vsled tega nima ničesar, kar bi stavil na dnevni red. Zato bo sklical prihodnjo sejo pismenim potom. (Živahni protesti proti vladi.)

Burna zaključna scena.)

Protestu opozicije da izraza posl. dr. Srgjan Budisavljević, ki pravi: Vlada je kriva, da ni ničesar na dnevnem redu, a predloženi so nujni inicijativni predlogi poslancev o podpori ponesrečenim ob povodnji, nova uredba o begluku. Toda, seveda, begovska vlada . . . Srgjan Budisavljević še ni končal, že prihaja do raznih besed med njim in Pavlom Radićem. Dr. Budisavljević vrže Radiću: «Vi živite od imena vašega strica.» Posl. Hasan beg Miljković zavpije: «A vi živite od varanja!» Posl. Budisavljević pogleda in že poleti z govorniške tribune do prve poslanske klopi, kjer je sedel Hasan Miljković. Sliši se pok. Dr. Budisavljević je pripeljal posl. Miljkoviću krepko zaušnico Nastalo je veliko vpitje. Seja se prekine ob četrt na dve in potem povzame besedo zopet dr. Srgjan Budisavljević, ki pravi, da je bil izzvan z besedo, da živi od goljufije. On je reagiral, ali prizna, da je s tem razžalil dostojanstvo parlamenta. Izjavlja javno, da obžaluje, da je to storil. S tem je bila seja ob pol dveh zjutraj zaključena.

Častna afera.

Posl. Miljković je danes dopoldne poslal drju. Budisavljeviću svoje priče ter ga pozval na dvoboj s povabilom, da se dvoboj izvrši v — Švici. Dr. Budisavljević je imenoval za svoje zastopnike drja Lukinića in drja Popovića. Zadeva je bila izročena častnemu razsodišču.

Kje je veliki župan za celokupno Slovenijo?

GRE ZA VELIKANSKI KLERIKALNI HUMBUG.

Dne 6. avgusta je poročal poluslužbeni organ blokaške vlade «Slovenec», da je ministrski svet na svoji seji 5. avgusta po predlogu ministra Petrovića (seveda na zahtevo klerikalcev) «sklenil, da se za celo Slovenijo imenuje v Ljubljani za velikega župana g. Teodor Šporn, v Mariboru pa za podžupana, ki bo vodil posle *kot delegat ljubljanskega velikega župana,* dr. Vodopivec. Dosedanja velika župana dr. Baltič in dr. Pirkmajer se upokojita.»

Drugi dan, dne 7. avgusta, je «Slovenec» posvetil ljubljanskemu velikemu županu drju Baltiču poseben «poslovilni» uvodnik, poln klevet in zasramovanja. V tem uvodniku proslavlja imenovanje velikega župana za celokupno Slovenijo *kot izvršen čin in kot prvo zmago na poti k avtonomiji.*

«Baltič je odžagan in je lahko zadovoljen, da je samo upokojen. Z Baltičem . . . je padel tudi sistem, ki je med «Kranjce» in «Štajerce» postavil kitajski zid slovenstvu sovražnega provincijalizma.» Nato čestita «Slovenec» «novemu velikemu županu Špornu» ter slavnostno zaključuje: *«Veliki župan za celokupno Slovenijo je imenovan. Centralistična delitev Slovenije je ustavljena. Dogodki se bodo odslej vršili v smeri, ki je nasprotna centralizmu in ki pomeni vzpostavitev ljudske samouprave.»* (S to novo fazo je opisal klerikalni organ «zakonodajno avtonomijo», ki je sicer njegov priljubljeni terminus technicus).

Mi smo svoj čas zabeležili poluslužbeno sporočilo organa podpredsednika kraljeve vlade drja Korošca. Ugotovili smo takoj, da je sklep ministrskega sveta *flagrantno kršenje ustave.* Dvomili pa nismo niti trenutek, da so klerikalci tik nato, ko so kot ministri in kot «verni katoliški možje» prisegli pred Bogom, da bodo zvesto čuvali ustavo in zakone, se lotili demoliranja ustavnih predpisov na katere so se zakleli.

Medtem poteka že drugi teden od onega slavnostnega sporočila. Oba velika župana dr. Baltič in dr. Pirkmajer uradujeta mirno in korektno, kakor dosedaj naprej. Vsi očitki iznešeni proti njima so se izkazali kot *proste klevete* in novi notranji minister ne more niti enemu niti drugemu predbacivati niti najmanjše pogreške. G. Šporn se je moral zaenkrat zadovoljiti s klerikalnim «ukazom» in Slovenčevo čestitko. *Ljubljanska in mariborska oblast nemoteno poslujeta naprej. «Veliki župan za celokupno Slovenijo» do danes še ni imenovan.*

Kaj je temu vzrok? Izgleda, da so klerikalci slovensko javnost po svoji stari navadi zopet enkrat *prav temeljito nalagali* in da so si Šporna in «celokupno Slovenijo» *gladko izmislili.* Oni smatrajo svoje pristaše za tepce, in predpostavljajo, da bo «dobro verno ljudstvo» verjelo, da je veliki župan za celokupno Slovenijo že tu, «avtonomija» že ustvarjena, čim je to razglasil «Slovenec». Res nam poročajo z dežele, da celo župniki in kaplani prav resno trdijo, da g. Šporn že davno vodi «celokupno Slovenijo»!

Na drugi strani pa se vendarle zdi, da je ministrski svet res sklenil, kar poroča «Slovenec» in da je to bila prva nagrada klerikalcem. Toda vlada si sedaj *tega sklepa ne upa izvršiti,* ker se boji se predčasno kompromitirati.

Vsekakor stoji, da so klerikalci s svojo senzacijonalno vestjo, da je imenovanje že izvršeno, javnost *grdo mistificirali.*

Ker je poteklo sedaj že skoraj 10 dni, ne da bi bila vlada kaj storila, upravičeno sodimo, da se imnovanje «velikega župana za celokupno Slovenijo» sploh ne bo nikdar izvršilo in da gre le za *humbug, ki spada v vrsto onih neštetih prevarantskih činov, s katerimi klerikalci slepijo svoje pristaše.*

Politične beležke

+ **«Trdna vlada.»** «Slovenec» se v posebnem uvodniku tolaži, da je radičevsko-klerikalna vlada silno «trdna». Medtem pa blokaški kabinet s svojimi 75 poslanci stoji edino na nogah turških in nemških poslancev ter na Radićevih in je povsem odvisen od Radićeve volje. Radić je sicer svojim poslancem dal včeraj nalog, da glasujejo za vlado, toda danes je že nekoliko pri sapi ter daje ubogemu Davidoviću ostre ukore. Ne dopada se mu niti vladina deklaracija, niti vladino postopanje. Politika groženj in izsiljevanja je že pričela. Radiću je treba le pihniti, pa se podere vsa umetna stavba Davidovićevega kabineta. Danes že tudi javljajo, da so se pojavila v vladi resna nesoglasja. Radić zahteva, da vlada predvsem prizna rusko sovjetsko vlado. To priznanje naj bi bilo njegov prvi dar prijateljem v Moskvi. Zunanji minister Voja Marinković se temu protivi in smatra, da brez najresnejših garancij za naš mir ni mogoče vzpostaviti stikov s sovjetsko Rusijo. Minister dr. Marinković je zagrozil s svojo demisijo, ako bi ministrski svet odločil drugače in je po vesteh zagrebških listov demisijo tudi že podal. Kakor nam poročajo iz Beograda se ta vest sicer kot preuranjena dementira, ni pa dvoma da je nastopilo v vladi kritično stanje. Izstop drja Marinkovića bi bil seveda začetek takojšnjega konca. V ostalem velja, da še nobena vlada ni bila tako nesigurna in slabotna, kakor ta, ki jo «Slovenec» imenuje «trdno».

Za prvo sejmsko številko „Jutra“

ki izide jutri, v petek, v povečani nakladi in povečanem obsegu, se sprejemajo v upravništvu «Jutra», Prešernova ul. 54.

inserati samo še danes do 12. ure opoldne

Za popoldne sprejete inserate ne moremo prevzeti jamstva niti glede načina in prostora uvrstitve niti glede objave sploh.

+ **Trg središče proti kršitvi ustave.** V torek zvečer so napredni Središčani proslavili v Sokolskem domu svojo veliko zmago nad klerikalci pri občinskih volitvah. Pristaši obeh naprednih strank so dali pri tej priliki duška svoji radosti nad krasnim uspehom. Minister n. r. dr. Kukovec je v globoko zasnovanem govoru očrtal stališče narodnih strank napram novi situaciji in protestiral proti kršitvi ustave, ki jo nova vlada izigrava s poskusom degradacije mariborske oblasti Zborovalci so mu priredili ponovno viharne ovacije in se soglasno pridružili protestu.

+ **Tudi gospod Pucelj zaupa klerikalni vladi.** Pri glasovanju o vladini deklaraciji je izrekel svoje zaupanje radičevsko-klerikalnemu režimu tudi g. Pucelj, zemljoradnik in šef napredne SKS. G. Pucelj je očividno mnenja, da je klerikalni režim za Slovenijo jako zdrav. Tudi je uverjen, da so klerikalci pravi tiči, ki bodo osrečili še posebej slovenskega naprednega kmeta. Nagrada mu ne izostane. Klerikalci so že sankcijonirali ukinitev srednje kmetijske šole v Mariboru in vkratkem pobašejo v žep Kmetijsko družbo. Zakaj sicer g. Pucelj toliko govori o borbi proti klerikalcem, zakaj je neštetokrat označil sedanje klerikalne ministre z ostalimi poslanci SLS za nositelje vsega nepoštenega, za podpornike vsega, kar je slabo za narod in ljudstvo, ostane sedaj uganka, o kateri bo treba še razmišljati. Če so gg. Sušnik, Kulovec, Vesenjak, Korošec s Škuljem, Stanovnikom in Hohnjecom zaupanja vredni, zakaj se pa potem g. Pucelj njim ne pridruži?

Pridite brez površnikov,

da ne bo preveč prtljage za nazaj, ker si lahko takoj nabavite moderen **površnik, raglan, zimsko suknjo** in druga oblačila za gospode iz novodobne zaloge pri

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Po svetu

— **Nevtralna cona med Grško, Bolgarsko in Turčijo.** Mešana komisija za določitev in upravo nevtralnega pasu med Grško, Turčijo in Bolgarsko je končala svoja dela. Med delegati pa so se pojavile velika nesoglasja, ker vztrajajo Bolgari na tem, da se sprejmejo v razne protokole tudi trditve, ki jih označujejo grški delegati kot popolnoma napačne. Angleška delegata Horn in Roumsen sta se postavila v tem oziru na Bolgarsko stran. Protokoli radi nesoglasja niso bili podpisani in bo vsaka delegacija sestavila in predložila svoji vladi svoje poročilo.

— **Ratifikacija lausannske pogodbe.** V nedeljo je bilo izvršeno v Parizu oficijelno protokoliranje ratifikacije lausannske pogodbe med Anglijo, Italijo in Japonsko, s čemur je stopila pogodba v smislu prvotnih določb v veljavo

— **Izpremenba v madžarskem finančnem ministrstvu.** Sedanji madžarski finančni minister, baron Koranyi namerava po poročilih dobro informiranih krogov še letos odstopiti in se vrniti na svoje staro mesto kot poslanik v Parizu. Kot njegov naslednik se imenuje v prvi vrsti Ivan Bud, ki funkcijonira sedaj v finančnem ministrstvu kot minister brez portfelja, v poštev pa prihaja tudi baron Josip Szterenyi.

— **Anglija in kralj Husein.** Hedžaški kralj Husein, nekak varovanec angleške vlade, je odklonil podpis pogodbe z Anglijo in zahteva poprej izpolnitev vseh angleških obljub med vojno glede neodvisnosti držav, med njimi tudi Palestine.

— **Izboljšanje odnošajev med Rumunijo in Ameriko** Rumunski listi naglašajo, da so se v zadnjem času odnošaji med Zedinjenimi državami in Rumunijo znatno zboljšali. Washingtonska vlada je dobila namreč iz Bukarešte zagotovilo, da Rumunija polaga važnost na to, da izpolni svoje obveznosti, čeprav z največjimi žrtvami. Med obema državama je bilo v tem oziru v principu dogovojeno, da se izplačilo zakladnih bonov in privatnih obveznosti razdeliti analogno dogovoru z Anglijo na daljše roke.

— **Rusija in zasedanje Zveze narodov.** Fridtjof Nansen je sprožil idejo, da bi ruska sovjetska vlada poslala na prihodnje zasedanje Zveze narodov svojega opazovalca. Toda moskovska vlada je sedaj odklonila ta načrt s sledečo interesantno motivacijo: Moskovska vlada ne more stopiti v nobeno zvezo s Švico, odkar se švicarska vlada radi svoječasno v Švici izvršenega umora sovjetskega delegata v Rimu, Vorovskega, ne opraviči in izjavi, da je pripravljena izplačati njegovi rodbini dosmrtno rento v znesku 500 švicarskih frankov mesečno. Kakor se poroča, je šla Moskva v svojem odklanjanju vseh odnošajev s Švico tako daleč, da zapleni vsa pisma ruskih trgovcev na švicarske fabrikante in kaznuje pisce z zaporom od enega do treh dni. V berlinskih političnih krogih, ki imajo zveze s švicarskim zveznim svetom izjavljajo, da o kakih oficijelnih opravičevanjih zvezne vlade pri moskovski vladi ne more biti niti govora, ker berlinska vlada nikakor ni odgovorna za umor Vorovskega

Sodišče

§ **Usoden pretep.** Posestnik Š. v Pijavi Gorici je najel 20 delavcev, da so mu postavili kozolec. Seveda se je po stari navadi vsak večer razvilo veselo družabno življenje, posebno pa tisti dan, ko je kozolec srečno stal. Te večerne zabave so se udeležili tudi kmečki fantje iz vasi, med njimi oba Kraljiča, 29 letni Janez in 20 letni Jože ter Anton Smolé. Staro sovraštvo med Kraljiči in Smoletom in pa obilica popitega vina sta razvnela kri in sčasoma se je iz prerekanja razvil pretep. Pri tem je eden iz prijazne družbe zabodel Smoleta z žepnim nožem v vrat ter mu po nesreči prerezal žilo odvodnico. Ranjenec je imel še toliko moči, da je pritekel v hišo posestnika Š., se tam sesedel na stol in po par minutah izdihnil, ne da bi imenoval morilca. Sum je letel na Smoletova sovražnika Kraljiča, ki ju je več prič videlo usodni večer v njegovi neposredni bližini. Kraljiča sta do zadnjega tajila vsako krivdo in treba je bilo preko 20 prič, da se je ljubljansko deželno sodišče uverilo o krivdi obeh obtožencev ter obsodilo Janeza na 14 mesecev in Jožeta na 10 mesecev težke ječe in 1250 Din odškodnine Smoletovim sorodnikom.

Borza

13. avgusta:

Zagreb. V efektih je tendenca dalje časa slaba. Trbovlje je neznatno čvrstejše. Promet je bil v splošnem majhen. — V **devizah** je bila danes tendenca nespremenjena. Tečaji so obdržali v glavnem včerajšnjo višino, le Švica je poskočila radi pomanjkanja blaga in večjega povpraševanja; porastel je tudi Pariz. V posameznih devizah se je opažalo pomanjkanje blaga. Narodna banka je intervenirala v čekih na Italijo in Švico. Promet je bil precej slab, a trgovalo se je največ v devizah na Italijo, Prago in Švico. Notirale so **devize:** Amsterdam 0 do 3180, Dunaj 0.1128 do 0.1148, Budimpešta 0 do 0.1085, Bukarešta 0 do 38, Italija izplačilo 362.65 do 365.5, ček 364 zaključek, London izplačilo 365.5 do 368.5, ček 365 do 368, New-York kabel 80.5 do 81.5, ček 80.3 do 81.3, Pariz 442.5 do 447.5, Praga 238.45 do 241.45, Švica 1525 do 1535, ček 1530 zaključek; **valute:** dolar 79.4 do 80.4, aK 0.112 do 0.114, Kč 235 do 238, funt 0 do 364, francoski franki 0 do 445, mK 0 do 0.11, lire 360.5 do 363.5; **efekti:** bančni papirji: Primorje 70 do 0, Trgo 34.5 do 35, Hrvatska 40 do 45. Eskomptna 123 do 125, Kreditna Zagreb 122 do 125, Hipo 63 do 64, Jugo 112 do 115, Ljubljanska kreditna 220 do 0, Etno 122 do 126, Srpska 139 do 140; industrijski papirji: Eksploatacija 110 do 112, Šečerana 1040 do 1060, Isis 0 do 80, Narodna šumska 75 do 80, Nihag 86 do 88, Gutmann 690 do 710, Slavonija 93.5 do 94.5, Strojne 150 do 0, Trbovlje 490 do 500, Vevče 123 do 125; državni papirji: 7 odst. posojilo 0 do 63.5, 4 odst. agrarne 22.5 do 23.5, Vojna škoda 121 do 123.

BEOGRAD. Tendenca je bila danes čvrstejša nego včeraj. Poslovalo se je nad pariteto na bazi 6.55. Narodna banka je intervenirala deloma v devizah na Prago, London in Italijo. Notirale so **devize:** Dunaj 0.114 do 0.1142, Budimpešta 0.109 do 0.11, Bukarešta 36.75 do 37.15, Ženeva 1527 do 1528, London 366.5 do 367, Milan 363 do 364, New-York 80.85 do 81, Pariz 446 do 448, Praga 238.4 do 239.5, Sofija 60 do 62; državni papirji: 7 odst. posojilo 67 do 67.5, 4 odst. agrarne 23.5 do 0, Vojna škoda 135 do 135.5; **termini:** Praga za september 238 do 238.5.

CURIH: Beograd 6.60, New-York 530.50, London 24.05, Pariz 29.45, Milan 23.97, Praga 15.70, Budimpešta 0.0070, Bukarešta 2.40, Sofija 3.87, Dunaj 0.007475.

DUNAJ: Beograd 879 do 883, Milan 3179 do 3191, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3957 do 3973, Praga 2101 do 2111, lire 3190 do 3210, dinarji 878 do 881.

PRAGA: Beograd 42.20, Dunaj 4.72, Rim 153.875, New-York 33.95.

BERLIN: Beograd 5.27, Milan 18.95, Praga 12.49, New-York 4.19.

LONDON: Beograd 365, Rim 100.67, Dunaj 320.000, Praga 153.87.

NEW-YORK: Beograd 125, Pariz 559.50, Rim 462.50, Dunaj 0.1412, Praga 296.50.

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Naši kraji in ljudje

Z dubrovniške rivijere

Dubrovnik, 8. avgusta.

Dnevi obiska angleške sredozemske flote so za nami. Občinstvu še brne po ušesih zvoki godb, pozdravni govori in napitnice. Gospodarski Dubrovnik ne more pozabiti admirala Brocka, poveljnikov posameznih ladij, častnikov . . . Saj je bilo vse kot napol sanje. Naša mrtva obala je oživela, po brdih so se razlegali topovski streli, na hribih in holmih so goreli kresovi, vse je plavalo v navdušenju. Bilo je res kakor v pravljici. Pet dni je trajalo veselje, šesti dan ga je bilo konec. Angleži so odpluli proti Splitu.

Vendar ni bil ta obisk brez grenkih poskusov in izkušenj. «Jadranska Straža», ki je imela posebno važno reprezentančno nalogo, se je izneverila svojim organizacijskim zmožnostim ter je priredila na gruškem polju svečanost, ki je, odkrito povedano, končala zelo klaverno z ogromnim deficitom. Razsvetljava je odpovedala, vse je bilo zmedeno in končno so se posetniki prireditve zgubili v noč, da jim ne bo treba gledati v svetlobi osramočenih obrazov prirediteljev. Drugače pa je bilo vse zelo korektno. «Dubrovački list» je izšel v 6000 izvodih na angleškem jeziku. Častniki in moštvo so publikacijo v obliki brošure mahoma razgrabili. Mnogi je poslal list domov, da pokaže svojcem, kako izgleda naše jugoslovensko morje.

Našli so se med Angleži celo taki, ki so obljubili, da posetijo Dubrovnik o prvi priliki. Krasote naše rivijere niso mogli zlepa prehvaliti. Fascinirali so jih starinski ostanki iz časov dubrovniške samostojnosti, bogati srednjeveški spomeniki in lega mesta. Vsi hoteli, restavracije in gostilne so bili polni častnikov in moštva. Dubrovničani so vsaj enkrat imeli nekaj zaže enega zaslužka.

Dubrovniško meščanstvo je goste lepo sprejemalo in jim še lepše streglo. Angležem je posebno prijalo to, da obvlada toliko domačinov njihovo materinščino. Razgovarjali so se z njimi o vseh mogočih stvareh. Povpraševali so celo po ceni zemljišč in hiš. V zameno so jim razkazovali svoje ladje, prava čudesa moderne tehnike.

«Narodna ženska zadruga» je priredila razstavo ročnih del in vezenin. Angleži so razstavo pridno obiskovali in pokupili domala vse predmete. «Zadruga» je s tem prišla do lepega moraličnega a še lepšega gmotnega uspeha.

Kmalu za Angleži so se pripeljali Poljaki. Prišli so v Dubrovnik iz Beograda. Spremljal jih je prof. dr. Ilešič. Poljaki so se poklonili manom pesnika Gundulića, na katerega spomenik so položili krasen venec. Ob tej priliki je bilo izrečenih tudi več govorov. Med drugimi so govorili: vodja poljske oficirske misije major Lam, dr. Ilešič in D. Niko Gjivanović.

Po odhodu Poljakov je postala rivijera zopet prazna. Samo solnce pali po svoji stari žgoči navadi, potemnjuje polt globoko razgaljenih dam in greje morsko vodo. Dubrovnik čaka novih gostov. Pripravlja se na sprejem učiteljev, katerim hoče prirediti pod svojo streho nekaj lepih ur zabave in užitka.

Nasilni osvajalec žensk

V nekem baranjskem selu blizu Pečuha se je kmalu po zlomu Avstroogrske pojavil neki Stevan Mišelić iz okolice Konjića v Hercegovini. Mož je prišel iz vojske. Bil je napol nag, bos, praznih žepov, in to se razume, lačen kot pes. Kakor nešteto drugih vojakov je tudi njega vrgel razpad armade s tira. Mož ni vedel, kam naj se obrne. Nekaj časa je kolovratil po Baranji. Delo mu ni dišalo. In ker je videl, da je stanje ob prevratu brezpravno, si je mislil, da so mu lahko odprta vsa vrata in da lahko stori kar hoče.

Te misli so ga pripeljale na idejo zločina, katerega je kmalu izvršil. V temni deževni noči je potrkal na vrata nekega bogatega posestnika. Domačini so se čudili, kdo bi utegnil biti obiskovalec v tako pozni uri in so vprašali kdo je in kaj želi.

«Prosjak sem, dež lije in rad bi pod streho!» je odgovoril Mišelić.

Nič hudega sluteč mu je gospodar odprl vrata ter ga sprejel v hišo.

Mišelić pa je bil dogovorjen z nekaterimi svojimi tovariši, ki so nato vdrli v hišo. Komaj je gospodar odvedel gosta v sobo, še se je začulo razbijanje po vratih in duri so se začele tresti v tečajih. Mišelić je na dano znamenje planil k izhodu, odprl vrata, pustil tovariše v hišo in upihnil svečo, katero je držal gospodar v rokah. V hiši je bilo petero duš: gospodar, njegova žena, gospodarjeva mati in dvoje otrok. Razbojniki so potegnili skrito orožje in izstrelili ostro salvo. Pri priči so bili trije usmrčeni. Žena in ena deklica sta ostali živi. Razbojniki so jim zamašili usta, ter jih povezane zaprli v sobo.

Sledilo je raziskovanje hiše. V predalih je bilo mnogo denarja, ki je šel po številu v milijone kron. Vse to so razbojniki pobasali, potem pa onečastili zvezano ženo in otroka. Ko so ju še namlatili s puškinimi kopiti, so odšli. Razdelili so si plen v denarju. Mišelic je šel po svetu. Udaril jo je v Italijo.

Prišel je v Milan. Tam se je seznanil z nekim tirolskim Italijanom, katerega je policija preganjala, ker je nekemu gospodu razbil nos. S tem tovarišem sta začela pohajkovati po mestu in nekega dne je Mišelić ugledal na ulici krasno žensko. Povprašal je po nji in doznal, da je poročena z nekim kapetanom, toda da je njen mož odsoten.

Dama je Mišeliću silno ugajala. Zaklel se je, da jo mora dobiti v svojo pest, če ne z lepa, pa z grda. S tovarišem sta skovala zaroto zoper njo in nekega dne sta se spravila na delo. Mišelić je udrl v stanovanje, presenetil damo v postelji, jo zvezal ter se spustil ž njo v naročju s tretjega nadstropja po vrvi na tla. Tovariš ga je čakal pod oknom in oba sta izginila v mrak. Ugrabljena žena je bila prava krasotica, toda nasilnežema se je tako divje upirala, da sta jo Mišelić in njegov tovariš naslednjega dne ponoči zopet zvezala, ji zamašila usta z robcem ter jo odnesla na polje izven mesta, kjer sta jo prepustila nadaljni usodi.

Vsled bojazni, da bi jima kdo prišel na sled, sta jo nato popihala naprej po Italiji, kjer sta se sprla in ločila. V Pisi pa je Mišelić podvzel drzen poskus, s katerim je obrnil nase pozornost celega mesta.

Splezal je na pisanski poševni stolp in ko je prišel na vrh, je razpel dežnik ter se spustil navzdol. Ljudje so se baš sprehajali po promenadi. Lahko si mislimo, kakšna panika je nastala med njimi. Ženske so kričale in omedlevale, moški so tekali sem in tja vsi zbegani, a v tem je Mišelić z razpetim dežnikom že prijadral na zemljo in se le neznatno opraskal. Toda kar je iskal, je vendarle našel. Neka kontesa, ki je prisostvovala drznemu prizoru skoka s poševnega stolpa, se je zavzela zanj, ter ga dala prenesti v svoje stanovanje, kjer ga je negovala dokler ni popolnoma okreval. Falot je umel kontesino navzočnost dobro izkoristiti in stvar je končala tako, da se mu je kontesa obešala okoli vratu. Ker je imela denar, mu je obetala lepo prihodnost ter ga oblekla v frak in črtaste hlače, kar pa našemu pustolovcu ni prijalo. Nekega dne je je natihoma pobrisal in se odpeljal v Marselj na Francosko.

Tu se ni zadržal dolgo časa, ker ni našel primerne prilike za kako pustolovščino. Potoval je dalje, prehodil Španijo in se zopet vrnil v Francijo, kjer se je ustavil v Lyonu. Tu mu je že bolj ugajalo kakor v Marselju. Zaljubil se je v neko blagajničarko, kateri je začel dvoriti in pripovedovati, kako se je na Španskem izkazal v bikoborbi. Natvezil ji je, da on sploh ni napadal bikov z bodali, ampak da se je rval ž njimi držeč jih za roge. Tako je baje vsakega premagal. Blagajničarka mu ni hotela verjeti. A da ji dokaže svojo moč, se je nekega dne spravil na ulico ter se vrgel pred avtomobil. Avtomobil se je res ustavil, toda je podrl pustolovca na tla in šel z enim kolesom čez trebuh. Nič zato. Junaštvo je bilo dokazano — blagajničarka je bila njegova.

Po tem dogodku je menjal Mišelić svoje ime, katerega je pofrancozil. Pisal se je Michelin. Pod tem imenom je odpotoval v Belgijo, kjer se je nastanil v Bruslju.

Tu dolgo časa ni bilo nobene prilike, da bi se zaljubila vanj kaka ženska. Mož je že začel obupavati. Toda svoj objekt je naposled vendarle našel v osebi žene nekega kavarnarja. Toda ž njo ni šlo tako lahko kakor z drugimi. Žena se je upirala in ni nikakor hotela koketirati s pustolovcem. To ga je tako razjarilo, da je sklenil odpeljati žrtev iz lokala vpričo zbranih gostov in moža. Najel je kočijaža, se pripeljal pred kavarno in vstopil. Godba je pravkar igrala neko arijo iz opere. Došlec je začel razgrajati in je dvignil celo kavarno po konci ter zmagoslavno korakal h kavarnarjevi ženi, katero je naložil na svoje rame ter jo med splošnimi protesti kavarnarja, muzikantov in gostov odnesel v voz. Oddrdrati pa ni mogel, ker mu je bila že policija za vratom. Stvar je končala z aretacijo in sodno razpravo, pri kateri je bil pustolovec obsojen na devet mesecev ječe. Preiskovalni sodnik pa je pri tej priložnosti ugotovil Mišelićevo preteklost in tako bo mož, ko prestane zapor v Bruslju, predan beograjski policiji v nadaljno kazensko postopanje radi zločina v Baranji.

„ADRIA" vanilin sladkor
„ADRIA" pecivni prašek
Paviljon „E" 39
Razstava in sprejemanje naročil.

Naznanilo!
Tvrdka 4173 a
Gjuro Valjak
specijalna veletrgovina z vinom v Mariboru
bode letos v svojem paviljonu na velesejmu točila razun specijalnih vin v steklenicah tudi odprta prvovrstna ljutomerska vina,
na kar se ljubitelji pristne štajerske kapljice posebno opozarjajo.

SLOVO!

Ker se mi ob mojem odhodu iz Metlike ni bilo mogoče pri vseh znancih in prijateljih osebno posloviti, kličem tem potom vsem prisrčen z Bogom!

REGINA PERDAN

Ljubljana, 13. avgusta 1924.

Skrivnostni najdenček v župnišču

O najdenčku v župnišču farne cerkve Sv. Jakob v Slov. goricah nam poročajo še sledeče:

Okostnjak otroka so našli čisto slučajno. V soboto, dne 9. avgusta je posestniška hčerka Ivana Oravec iz Sp. Hlapja snažila podstrešje v župnišču Sv. Jakoba v Slov. goricah. V podstrešju je ležal tudi kup opeke, ki ga je začela deklica odnašati z drugimi smetmi. Naenkrat pa je naletela pod opeko na leseni zaboj, ki je bil z žeblji zabit. V svoji radovdnosti ga je začela takoj odpirati in našla v njem v cunje zavit otroški okostnjak, na katerem je viselo že strohnelo meso. Zadevo so takoj javili orožnikom, ki je javilo nenavadno najdenino iz farovža v Maribor, odkoder se je naslednji dan pripeljal sodni zdravnik, ki je vzel dragoceni zaklad s seboj v svrho nadaljnega študija okoliščin, pod katerimi je nesrečno dete umrlo. Ni še dognano, ali je otrok umrl takoj po porodu, ali pa je še nekaj časa živel, kar bi bilo sklepati iz znakov zobovja v otrokovi čeljusti.

Ljudska govorica označuje kot mater, seve nezakonsko, kuharico, ki je baje imela ljubavno razmerje s «častitim» in bila tudi noseča, ne da bi kdo do danes videl kakega njenega potomca. Drugače si je tudi težko razlagati, kako bi prišlo dete v zabitem zaboju v farovško podstrešje, dobro zavarovano pred nepoklicanimi s kupom opeke. — Upamo, da bo preiskava kmalu prinesla v zadevo jasnoti ter plačilo brezsrčnim starišem farovškega najdenčka.

REMINGTON Mod. 12
brzopisni pisalni stroj
FRANC BAR Cankarjevo nabr. 5. Tel. 407

Dopisi

ZGORNJA ŠIŠKA. Gospodoma Jošku in Andrejčku! Na Vajine napade v «Kmetijskem listu» odgovarjam le zato, da zvedo ljudje, kje je laž in kje resnica. 1. Ni res, da sem jaz poslal bodisi «Jutru» ali «Domovini» kak dopis o občinskih volitvah v Zgornji Šiški. Morata pač iskati pisca drugje — torej prva laž. 2. Ni res, da sem agitiral od hiše do hiše — druga laž. 3. Ni res, da sem snel orjunaški znak, ker sem se baje prestrašil. Tega bi nikomur, niti Vama na ljubo ne storil — tretja laž. Primita za lažnjivi nos sebe, ali pa onega, ki me je opetovano napadel v «Kmet. listu»! Torej zaslužita brž 2000 Din za tiskovni sklad SKS! Če se smatrate resnim, je neumljivo, da vedoma lažeta. Glede vsiljevanja Vaju pa vprašam: «Povejta odkrito, kedaj sem sedel z Vama pri polni mizi?» Če sta moža, odgovorita, drugače rečem: «Sram Vaju bodi! Jaz Vaju nisem prosil še ničesar in se bom v slučajni zadregi obrnil gotovo drugam!» Prosim, gospoda Jožek in Andrejček, ne mešajta se v šolo! Jaz vršim natančno svojo dolžnost že mnogo let brez Vajine pomoči in bistroumnosti. Vidva pa semkaj ne vtikajta nosu, ker do sedaj še nisem Vajin hlapec. Le pometajta pred svojim pragom! — Ne morem pomagati, da ste dobili «Samostojni» tako ogromno število glasov, da še eno osmino odbornikov nimate. Najbrž bo to tisti zajec, na katerega streljate. Zaletavate se v me, ali sami ste pa lahko izprevideli pri volitvah, koliko zaupanja imate. Uverjen pa sem, da mi bosta gospoda Jožek in Andrejček (tako sta se nazvala v dopisu), četudi sta mogočna in bogata, vsaj milostno dovolila, da se tudi jaz poslužujem z istim pravom svojih državljanskih pravic, kakor onadva. Po časopisih se v tej zadevi ne bom več prerekal z Vama — ker, četudi imam počitnice — imam dovolj bolj koristnega in uspešnega dela. Če Vama ni prav, iščita si pravice pri paragrafih! Strahu ne poznam. Drugi gospodje, katere je napadel «Kmetijski list» naj odgovarjajo sami, če se jim to zdi vredno in potrebno. — V Zg. Šiški, meseca avgusta 1924. — Avgust Korbar, nadučitelj.

DOMŽALE. Godbeno društvo v Domžalah proslavi v nedeljo 17. t. m. 40-letnico svojega obstoja. K tej slavnosti so se priglasile že tudi razne druge godbe, ki hočejo pokazati simpatijo do jubilantov in s svojim nastopom slavnost povečati. Ker je domžalska godba splošno znana, se pričakuje povoljnega obiska. Popoldanska prireditev se vrši na vrtu kolodvorske restavracije in gospoda tovarnarjan Ravnikarja.

KAMNIK. Nedeljska prireditev podružnice Jug. Matice je uspela povoljno. Tombola se je vršila kljub neugodnemu vremenu. Glavni dobitek, 5 m³ bukovih drv, je dobila hčerka brivca Srdarja. Veselica se žalibog ni mogla vršiti na prostem, ampak v «Narodni čitalnici». Dasi gmoten vspeh ni bil tak, kakršen bi bil gotovo na prostem, vendar pa je kljub temu zadovoljiv, čeprav smo pogrešali gotovih krogov. Predvsem gre priznanje našim damam, ki so pod vodstvom gg. Slatnarja in dr. Janežiča v največji meri pripomogle do uspeha. Požrtvovalnost naših dam je še tembolj priznanja vredna, ker sodelujejo pri prireditvah vseh mogočih organizacij vedno ene in iste.

KRŠKO. Iz mnogih strani prihajajo pritožbe, da so v našem mestu trafike nepravilno razdeljene, kar je gola resnica. V razdalji pol kilometra, t. j. od Kriegerja do Goloba ni niti ene, potem pa sta v razdalji par korakov kar dve. Svoječasno so morale biti trafike v gotovih razdaljah med seboj. Ali bi ne bilo mogoče to tudi sedaj. Občinstvo, posebno kadilci, bi bili s tem gotovo zadovoljni.

ROGAŠKA SLATINA. V soboto zvečer se je vršil tu na korist uboge šolske dece v veliki dvorani «Zdraviliškega doma» koncert, ki pomeni pač višek letošnjih prireditev. Kajti nastopila je poleg popolnega zdraviliškega orkestra trojica najbolj priznanih pevcev naše države: g. Rijavec, g. N. Zec in ga Lowczinska iz Beograda. Sopranistinja gospa Lowczinska ima prijeten in močan glas, ki je očividno sposoben še velikega napredka, basist g. N. Zec se je na mah uveljavil s svojim posebno v nižinah mogočnim organom, pravi triumfator večera pa je bil zopet g. Rijavec. Vse pevce je z znano spretnostjo spremljal na klavirju g. župan Bizjak. Izreden užitek nam je še nudil vojaški orkester 32 mož pod vodstvom g. kapelnika Herzoga s Schubertovo H-mol simfonijo in Dvořakovimi Slovanskimi plesi in vnovič smo se uverili, da take godbe Rogaška Slatina še ni imela. Dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena od najizbranejšega poslušalstva. Želeli bi si bili samo, da bi se nekateri izvajalci ne ponavljali leto za letom z istimi arijami in da bi pomislili, kako moti v tem pogledu izvežbano uho ne baš vzorna izgovarjava skoraj samo tujih tekstov.

ORMOŽ. Nemčurska meščansko-gospodarska lista je doživela torej pri nedeljskih občinskih volitvah popoln poraz. Pohvalno se moramo pri tej priliki spominjati tudi vseh onih narodnozavednih pristašev SLS, ki so se raje vzdržali volitev ali pa volili demokrate, kakor da bi se pridružili nemčurski meščansko-gospodarski listi, ki je hotela spraviti v naši občini zopet na krmilo nemškutarje. Čast in priznanje vsem tem, kajti s svojim nastopom so pokazali, da so v resnici zvesti sinovi svojega naroda.

Priskočite na pomoč težko prizadetim rodbinam v Krmelju ponesrečenih rudarjev, ki so padli v zvestem izvrševanju svojega poklica. Darove sprejema Samostojna Strokovna Delavska Unija, Ljubljana, Narodni dom.

Darujte za Slajpahov fond!

Kulturni pregled

Nove zborovske skladbe

Skladatelj Emil Adamič je izročil «Zvezi slovenskih pevskih zborov» partiture **šestih narodnih pesmi**, katere je za moški in mešani zbor priredil po napevih iz zbirke znanega goriškega nabiratelja narodnega blaga, pokojnega župnika Kokošarja. Pesmi nosijo naslove: «Ljubezen brez upa», «Anzer pobič mlad», Vozniča», «Stoji gora», «Od mrtve deklice», «Kaj pa delajo ptički?» Narodnih melodij ni Adamič harmoniziral v običajnem pomenu besede, marveč jih je obdelal polifonično, tako, da zaslužijo izvajanje v koncertni dvorani. Zanimivo zbirko bo izdala «Zveza slov. pevskih zborov».

Skladatelj Stanko Premrl je uvidel potrebo naših zborov, katerim manjka primernih novih nagrobnic. Napisal je tri **nagrobnice za moški zbor**: «Z Bogom srce plemenito», «Jamica» in «Blagor mu». Skladbe so sila priproste, da jih bo lahko brez truda naštudiral vsak zbor. Izidejo v tisku tekom septembra.

V založništvu pevskega društva «Ljubljanski zvon» izide jeseni že šesta izdaja skladb in sicer 10 moških in mešanih zborov, katere je uredil Zorko Prelovec. Zbirka bo obsegala dve Ravnikovi, tri Premrlove in pet Adamičevih skladb, katere se po večini še niso izvajale. Zanimivi izdaji je narisal naslovno stran akademični slikar profesor Saša Šantl. — V Pevcu bodo natisnjene E. Adamičeve «Svatovske pesmi», nekaka slovenska rukovet, šopek na narodna besedila iz Štreklja. Zelo posrečeno skladbo bo izvajal prvi pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Šentjakobski pevski zbor pa je izdal en Adamičev in štiri Pavčičeve moške zbore, o katerih smo že poročali. Ambicijozni pevski zbori bodo imeli torej za svoje koncertne vzporede dovolj gradiva in dobre izbire. —a

Slavnostna predstava v ljubljanskem opernem gledališču. Na dan otvoritve velesejma dne 15. t. m. ob pol osmih zvečer se vrši slavnostna operna predstava na čast udeležencev otvoritve ljubljanskega velesejma. Uprizori se velika ruska opera «Carjeva nevesta» pod vodstvom kapelnika Balatke in v režiji g. Bučarja. Ta večer nastopi cela vrsta naših najodličnejših solistov. Glavno vlogo Marte poje gdč. Rozumova, trgovca Sobakina g. Betetto in Gerjaznova g. Popov. Lanska zasedba te opere je nekoliko izpremenjena. Vstopnice so v predprodaji pri dnevni blagajni v opernem poslopju od 10. do 12.30 in od 15. do 17.

Uprizoritve ljubljanske drame na čast udeležencem velesejma. Drugi dan velesejma, v soboto, uprizori ljubljanska drama ob 8. zvečer angleško veseloigro ameriških avtorjev Glassa in Kleina «Firma P. B.» Njeno dejanje se suče v trgovskih krogih ter sloni na sreči in nesreči ter humornosti dveh družabnikov, ki vodita firmo P. B., njunih potnikov, uslužbencev in sorodnikov. Veseloigra je polna situacijske in besedne komike, v katere dnu pa se zrcali plemenitost src nastopajočih glavnih oseb. Pepelika igra g. Lipah, njegovega družabnika g. Šest, gospodično Zlatoperovo ga. Saričeva, gospo Pepelikovo ga. Medvedova, g. Pazinskega g. Putjata. Nadalje nastopijo gg. Mira Danilova, Vida, Ježkova, Gorjupova, Plut, Cesar, Terčič, Drenovec, Jan, Medven in Sancin. Režira g. Putjata. — Nadaljnji spored dramskih predstav na čast udeležencem velesejma bo pravočasno objavljen.

Izreden kredit za zagrebško gledališče. Prosvetno ministrstvo je dovolilo zagrebški gledališki upravi pol milijona dinarjev izrednega kredita.

Naš rojak dr. Morie je 13. t. m. nastopil zadnjikrat v tej sezoni na dunajski Volksoperi v «Cavalleriji rusticani». Ravno v tej operi nastopi dr. Morie prihodnji teden v Ljubljani kot gost, in sicer prvič v torek, dne 19. avg., drugič pa koncem prihodnjega tedna.

Zgodovinske svečanosti v Brežah. — Med 15. in 17. t. m. bodo obhajali v Brežah na Koroškem znamenito obletnico postanka mesta. Ob tej priliki se uprizori več starih iger, zlasti St. Lambertova velikonočna igra, neka Hans Sachsova igra, par slik iz zgodovine Brež, maša Orlanda Lassa (1520. do 1594.) ter več madrigalnih spevov.

Zagrebški gledališki orkester se je letos znatno skrčil. Izgubil je prvega in drugega violinista, koncertna mojstra Přibyla in Betričko. Prvi je odšel v Bratislavo, drugi na Francosko. Tudi flavtist, čelist in drugi so vzeli slovo ter šli s trebuhom za kruhom. Poleg opere bo vsled teh odhodov trpela tudi zagrebška filharmonija.

15 letnica «Društva hrvatskih književnikov». — Letos 3. oktobra praznuje «Društvo hrvatskih književnikov» v Osijeku 15 letnico svojega obstoja.

Ostavka g. Bartulovića v Splitu. Gospod Niko Bartulović, dosedanji dramaturg splitskega gledališča, je podal ostavko na svojo službo. Odstop utemeljuje s tem, da beograjska vlada noče dovoliti Splitu potrebne subvencije za opero in dramo, kateri zahteva domače prebivalstvo.

Novo gledališče. V Bitolju se v kratkem otvori stalno gledališče. Vodil ga bo g. Mihajlo Lazić, doslej šef neke potujoče gledališke družbe.

Ameriška znanstvena revija o jugoslovanski umetnosti in o naših starinah. Arheološko društvo «The Archeological Society» v Wahsingtonu izdaja mesečno revijo «Art and Archeology». Peta številka letošnjega letnika je cela posvečena našim starinam in naši umetnosti ter nosi naslov «Jugoslovanska številka». Na prvi strani prinaša reprodukcijo Meštrovićevega načrta za Kosovski hram. Vsebina revije obsega uvodno besedo, članek o prvi civilizaciji v Jugoslaviji, sestavek o jugoslovanski narodni umetnosti, razpravo o srbskem slikarstvu v srednjem veku, spis o srbski arhitekturi, o moderni jugoslovanski umetnosti ter o črnogorskih starinah. Zvezek krasi mnogo lepih ilustracij.

Klavirski izvleček najnovejše Janačkove opere. V založništvu «Universal-Edition» na Dunaju je pravkar izšel klavirski izvleček Janačkove opere «Lisica Zvitorepka».

Ruska režija na Dunaju. Na Dunaju bo od 10. septembra do 20. oktobra velika mednarodna razstava gledališke umetnosti. Istočasno se vrši tudi več glasbenih prireditev. Razstava bo nudila pregled čez vse gledališke umetnostne smeri moderne Evrope. Na nji bodo posebno številno zastopani Rusi. Režiser Meyerhold iz Moskve je že najavil svoje sodelovanje v režiji in sceneriji.

Puccinijeva opera «Turandot» končana. Operni skladatelj Puccini je pravkar končal svoje najnovejše delo, opero «Turandot». Prva uprizoritev novega dela, ki se naslanja na Gozzijev tekst istega imena, bo v milanski «Scali». Druga izvedba bo najbrže na Dunaju. Tekst se že prestavlja na nemški jezik.

Domače vesti

* **Za šefa kabineta v ministrstvu prosvete** je imenovan g. profesor Avsenek, dosedaj profesor na slov.-nemški realni gimnaziji v Ljubljani. Prof. Avsenek je že nastopil svojo novo službo.

* **Za šefa prosvetnega oddelka** pri oblastni upravi v Ljubljani je imenoval minister Korošec prof. Vadnjala, svoječasnega klerikalnega predsednika viš. šol. sveta. Dosedanji šef prof. Stanko Bevk je poklican na službovanje v ministrstvo prosvete v Beogradu.

* **Odlikovanje.** Protojerej Dimitrije **Janković**, pravoslavni svečenik v Ljubljani, je odlikovan z redom sv. Save IV. vrste.

* **Iz «Uradnega lista».** «Uradni list» ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v številki 75 med drugim: odločbo ministrskega sveta o izvrševanju sodstva na ozemlju, pripadlem naši kraljevini po rimskem sporazumu; odločbo o kaznih in taksah po obrtnem zakonu; odločbo o prenosu poslov prosvetnih oddelkov pokrajinskih uprav v likvidaciji v področje oblastnih velikih županov; pravila o odsodstvu uslužbencev v resortu ministrstva za prosveto zbog bolovanja in okrevanja, odločbo o oblastnih prosvetnih oddelkih ter končno naredbo, s katero se prepoveduje učnemu osebju in učencem, pristopati k organizacijam s tendenco zoper narodno in državno edinstvo.

* **Iz državne službe.** August Šeme, uradnik 2. b skupine II. kategorije v Zagrebu je na lastno prošnjo premeščen k direkciji državnih železnic v Ljubljani. Dr. Igo **Gruden**, avskultant deželnega sodišča v Ljubljani, je podal ostavko na državno službo.

* **Izpremembe v carinarstvu.** Oddelek glavne carinarnice I. vrste v Ljubljani na Gorenjskem kolodvoru je kot nepotreben ukinjen. Glavna carinarnica II. vrste na Rakeku je premeščena v Logatec; sporedne carinarnice na Otoku, v Kozaršah in Hotederšici se ukinijo in namesto njih se otvorijo oddelki logaške glavne carinarnice na Otoku, Rakeku, v Hotedršici, Kozaršah in Kalcah. Odločba se mora izvršiti do 15. avgusta.

* **Smrtna kosa.** Umrl je nenadoma na Studencu pri Sevnici nadučitelj gospod **Gabrijel Grile** v najlepši moški dobi, komaj 39 let star. Vzoren mož, oče in vzgojitelj v družini, tak je bil tudi v šoli, v občini, v celem okraju. Ni mnogo govoril, tem več pa stvarno delal. Od rane zore do poznega mraka si ga videl neumornega in neutrudnega kakor mravljo, tako v šoli kakor zunaj šole. Bil je dober veščak v kmetijski in gospodarski stroki. Baš njegova neutrudna in marljiva delavnost sta mu oslabila njegovo dobro in plemenito srce, da je prestalo za vekomaj. Pogrešala ga bo predvsem njegova rodbina, zapušča vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otroci, pogrešala ga bo šolska mladina, kateri je bil učitelj v vzvišenem pomenu te besede, pogrešalo ga bo učiteljstvo krškega okraja, ki mu je bil zvest tovariš. Pogreb dragega pokojnega se vrši v četrtek 14. t. m. ob 10. uri dopoldne na Studencu pri Sevnici. Naj mu bo lahka zemljica!

* **Pri javni bolnici v Brežicah** je razpisano mesto upravnega vežbenika. Prošnje je vložiti do 21. avgusta pri vodstvu omenjene bolnice. Pogoji za sprejem: kvalifikacija za II. uradniško kategorijo, to je popolna srednješolska izobrazba z zrelostnim izpitom.

* **Sprejem v višjo pedagoško šolo.** V smislu odloka ministrstva prosvete se v višjo pedagoško šolo v Beogradu sprejme letos potom natečaja še 22 kandidatov, in sicer 18 učiteljev in 4 učiteljice.

* **Lunin mrk.** Danes bo luna popolnoma izginila našem očem. Pomrčanje prične ob 19.31, ob 20. 31 pa je pričetek popolne pomrčine, ki traja do 22. ure 9 minut. Nato izstopi luna iz zemeljske sence ter jo zapusti ob 23. uri 9 minut, v zemeljski polusenci pa ostane do 24. ure 8 minut.

* **Telefonska zveza Beograd-Praga.** Z jutrišnjim dnevom prične funkcijonirati direktna telefonska zveza med Beogradom—Zagrebom—Ljubljano in Prago.

* **Darovi.** V nedeljo 10. t. m. je ob soriškem mostu nabrala gospa Mara Zormanova v družbi gdč. Možina 9390 K za družine nesrečnih žrtev v Sorški kotlini. Denar je bil izročen županstvu s prošnjo, da da razdeli po preudarku med najpotrebnejše. Vsem darovalcem iskrena zahvala!

* **Veronika Deseniška v Domžalah.** Na Veliki Šmaren, 15. avgusta, uprizore kamniški dijaki Župančičevo veliko tragedijo «Veroniko Deseniško». To bo prva uprizoritev te najlepše izvirne slovenske žaloigre. Priprave za predstavo je vodil naš veliki pesnik sam. Zato na praznik vsi iz bližnje in daljne okolice v Domžale v Društveni dom.

* **Spomenik padlim bojevnikom na Cetinju.** Na Cetinju se v kratkem odkrije spomenik bojevnikom, ki so padli na Sveti večer leta 1918. Cetinjska mestna občina je poklonila odboru za odkritje spomenika prispevek v znesku 5000 Din.

* **Veterinarska postaja v Logatcu.** Mejna veterinarska postaja na Rakeku je premeščena v Logatec, kjer bo opravljala vse veterinarske posle ob izvozu, uvozu in prevozu živali in živalskih sirovin, ki so se doslej opravljali na Rakeku.

* **Občinske volitve v Žužemberku razveljavljene.** Vsled številnih nezakonitosti, izvršenih pri zadnjih volitvah, je pokrajinska uprava z odlokom od 25. julija razveljavila občinske volitve v Žužemberku. V kratkem se bodo morale vršiti nove volitve. Klerikalci so se tedaj veselili brezgodaj in je bilo 50 strelov v čast zmagovalcem izstreljenih zastonj. Prezgodaj so obenem uveljavljali Vehičevi sinovi novi občinski režim z znanimi napadi na Mestno Orjuno v Žužemberku.

* **Na Gorjance!** Novomeška podružnica «Slov. Plan. društva» priredi tudi letos svoj običajni planinski izlet na Trdinov vrh, in sicer dne 24. avgusta (v slučaju neugodnega vremena pa 31. avgusta) ter rabi vse ljubitelje narave na bajne Gorjance, da proslave obletnico «Krsta» Trdinovega vrha. Planinski pozdrav! Odbor.

* **Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani** razstavijo na ljubljanskem velesejmu od 15. do 25. t. m. štiri bronaste zvonove, in sicer: H 2152 kg (normalna teža 2200 kg), Dis 1023 kg, (1060 kg), Fis 652 kg (640 kg) in Gis 470 kg (460 kilogramov). Kakor vsi izdelki te stare in edine ljubljanske zvonarne, odlikujejo se tudi razstavni zvonovi s krasno zunanjščino in z mogočnimi srebrnočistimi glasovi. Uliti so iz najboljšega materijala. Vsak interesent si more ogledati v zvonarni (Karlovška cesta 1) tudi druge zvonove iste kakovosti. Naročbe se sprejemajo na sejmišču in v zvonarni.

* **Učiteljstvo ptujskega okraja,** ki se udeleži glavne skupščine v Dubrovniku, se opozarja, da javi takoj svojo udeležbo strokovnemu tajniku poverj. UJU. v Ljubljani. Članske karte dobi vsak pri svojem šolskem vodstvu, uverenje za četrtinsko vožnjo pa pri tov. nadučitelju Gorupu v Ptuju.

* **Število gostov v Rogaški Slatini.** V Rogaško Slatino je prispelo do 3. avgusta 3850 gostov, med njimi 372 inozemcev.

* **Društvo trg. potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani** ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo 17. t. m. ob 10. dopoldne v salonu hotela Lloyd v Ljubljani, Sv. Petra cesta. Prijave za pristop k društvu in eventuelna pojasnila v pisarni, Ljubljana, Gradišče 17, I. nadstr.

* **Potres v Osijeku.** V Osijeku so predvčerajšnjim ob 5. uri 25 min. čutili precej močan potresni sunek, kateremu je sledilo podzemsko bobnenje.

* **Hujskanje in strah pred sokolskim zletom v Zagrebu.** Ker je zlet jugoslovenskih Sokolov v Zagrebu, ki obeta biti velikanska manifestacija jugoslovenskega Sokolstva, neposredno pred durmi, so blokaški listi čisto zgubili pamet. Prebivalstvo pozivljajo, naj nikar ne izobesi zastav, «Concordio» napadajo, ker je odstopila svoje igrališče za večerne akademije Sokolov, žide pa, ker so dali prostovoljne prispevke za zletne stroške. Obenem pa slikajo hudiča na steno: s strahom namreč pripovedujejo, da pride v Zagreb tudi okoli 200 Orjunašev iz Slovenije v sokolskem kroju, okoli 300 pa iz Splita in Šibenika, vsi oboroženi, ki bodo ogrožali osebno varnost v rezidenci Radiševe hrvatske seljačke mirotvorne in človečanske republike. Za njimi pa pride 10 posebnih vlakov Sokolov, seveda vsi brezplačno. Čudno, da niso napravili celo sedanjega prometnega ministra prof. Sušnika za protektorja sokolskega zleta. V zadnjem trenutku kličejo za božjo voljo na pomoč vlado, naj jih reši sokolske povodnji in kranjskih Orjunašev. Prepozno! Sokolski valovi se že bližajo Zagrebu!

* **Iz vrst naših čitateljev** dobivamo zanimiva poročila o učinkih, ki se pojavljajo po zmernem uživanju čaja, kar nam daje povod o tem nekoliko spregovoriti. Čaj je rastlina, kojo so začeli spoznavati že pred nekaj stoletji; raste v tropičnih krajih in ima vsled tega v sebi snovi, ki olajšajo človeku duševno delo posebno, kjer ima delovati mišljenje. Da pa moremo doseči ta namen, je treba, da si dobavimo zanesljivo dober čaj. Mnogi izmed nas se spominjajo, ali so imeli sami priliko, da jim je kdo prinesel naravnost iz Kitajske ali Indije dobrega čaja, a danes so se razmere precej predrugačile. Imamo pri nas tvrdko «TEA IMPORT«; le ta se je pred leti ustanovila z namenom paketirati (odprt čaj se za nakup ne more priporočati, ker v odprtem stanju izgubi na svoji nravni dobroti in se tudi rad navzame slabega vonja) le prvovrstne indijske in kitajske čaje in se s tem svojim načelom, kar se po vesteh iz publike potrjuje, vzdržuje popolnoma na vrhuncu in nadkriljuje v tej stroki, tako da vsakomur ustrežemo, komur svetujemo naj se o izbornosti čajnih mešanic «BUDDHA», ki so strokovnjaško sestavljene, sam prepriča; poleg zavitka čaja BUDDHA, ki ga nudi vsak trgovec, je zahtevati posebno uporabno navodilo. (1814)

* **Glavna skupščina Jugoslov. šumarskega udruženja v Sarajevu.** Za letošnjo glavno skupščino, ki se vrši v Sarajevu v času od 22. do 26. avgusta je odobril gospod minister saobračaja polovično vožnjo po vseh državnih železnicah in parobrodih. Udeležencem skupščine pošlje direkcija šum v Sarajevu legitimacije, na temelju katerih dobijo na odhodni postaji karte za polovično ceno z veljavnostjo od 20. avgusta do 2. septembra. Na povratku dobijo istotako polovično karto, ako imajo potrjeno na legitimaciji udeležbo na skupščini. Jadranska plovitba d. d. je dovolila udeležencem skupščine za povratek polovično vožnjo na progi Kotor-Sušak za čas od 27. avgusta do 2. septembra na podlagi iste legitimacije. Kdor bi legitimacije pravočasno ne prejel, naj jo reklamira pri direkciji šum v Sarajevu.

* **Požar v Račju in Orehovi vasi.** Dne 7. t. m. opoldne je pri posestniku Josipu Megliču v Račju pri Mariboru iz neznanega vzroka izbruhnil v gospodarskem poslopju požar, ki mu je uničil gospodarsko poslopje s senom in slamo. Škoda znaša 12 do 15.000 Din. — Naslednjega dne je požar do tal uničil leseno, s slamo krito bajto kočarja Simona Lipnika v Orehovi vasi in mu napravil 25.000 Din škode. Domači so se vrnili s polja šele potem, ko je bilo že prepozno.

* **Naši v Ameriki.** Na grozen način je v Wadsworthu v Ameriki ponesrečil naš rojak Peter Marušič, star 40 let. Snažil je velik parni kotel. Medtem pa je neki drugi delavec spustil v kotel paro, ki je nesrečnega Marušiča grozno oparila. Potegnili so ga mrtvega iz kotla. Bil je tako opečen, da ga ni bilo mogoče spoznati. — V Clevelandu je zblaznela Slovenka Ana Tres. Ko so jo hoteli odvesti, je streljala na stražnike ter se zabarikadirala v sobi. Nesrečnico so morali s «solzno bombo» omamiti. Šele potem so jo spravili v bolnico za duševne bolezni. — V Clevelandu sta umrla naša rojaka Leopold Starin, rodom iz Ihana in Albin Medved, v Lorainu pa je strela udarila v Janeza Geigerja, ki je bil smrtnonevarno poškodovan.

* **Jugoslovani v Zedinjenih državah.** — Kakor poročajo ameriški listi, so po uradnih podatkih našteli pri ljudskem štetju leta 1920. v Zedinjenih državah okroglo 408.000 Jugoslovanov. Velika večina dela v tovarniških podjetjih, mnogo pa je zaposlenih tudi v rudarski industriji. Priseljenci iz Dalmacije pa služijo kot izvrstni mornarji na trgovskih parobrodih. V Zedinjenih državah izhaja 46 jugoslovanskih listov, med temi šest dnevnikov. Hrvatje imajo 19, Slovenci 14, Srbi pa 13 periodičnih listov.

* **Radi bede v smrt.** V Selnici ob Dravi se je dne 10. t. m. ponoči v mrtvašnici pokopališča obesil 75 letni vdovec Jernej Perše, brez imetja in sorodnikov. Starčka je pognala v smrt neznosna beda.

* **Železniška nesreča.** Na železniški postaji v Novski je prišel predvčerajšnjim pri razmeščanju vagonov pod kolesa reditelj vagonov Matija Čirić. Zdrobljen mu je bil prsni koš ter je ponesrečenec ostal na mestu mrtev.

* **Od doma iz Podturna** je pobegnila 48-letna Marija Ratajec, srednje postave, črnih las, špičastega nosu in podolgastega obraza.

* **V znamenju noža.** Franc Lončar, tovarniški delavec na Savi, se je sprl s sodelavcem Rudolfom Bregantom. V prepiru se je zadnji tako razburil, da je porinil Lončarju žepni nož do ročaja v hrbet in mu ranil tudi pljuča. Njegova poškodba je smrtnonevarna. — V Vrhpolju je neznanec napadel posestnikovega sina Ignaca Pele, ga sunil z nožem v hrbet in ga težko poškodoval. Oba ranjenca se zdravita v splošni bolnici v Ljubljani.

* **Tatvina v Kamniku.** Moško kolo, novo, zeleno pleskano, je ukradel v sredo dopoldne neznan storilec v Kamniku in se odpeljal z njim v smeri proti Ljubljani. Kolo ima tovarniško številko 571.684 in je vredno 3000 Din. Pred nakupom se svari!

* **Razne tatvine in vlomi.** V Mostah je v gostilni Triplat ukradel okrog 70 let star neznan moški več tobačnih izdelkov. Zglasil se je tudi pri ravnatelju elektrarne Francu Vagaji in mu odnesel 500 Din vreden suknjič. — Od motorja za pogon kmetijskih strojev, ki je last Kmetijske družbe v Kranju, je izginil 3000 Din vreden magnet. — V Malem Kamnu je bilo pred nekaj dnevi vlomljeno v hišo Elizabete Vovkove. Tat ji je pobral iz kovčega par novih čevljev, več perila in ročno žago. — V Blatu so neznani storilci oplenili posestnika Mihaela Klokočovnika za veliko množino perila ter nekaj dragocenosti v skupni vrednosti 1200 Din.

Najnovejši brezslišni amerikanski pisalni stroj
REMINGTON
model 12
dobite samo
pri tvrdki
FRANC BAR
pisalni stroji
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5
Telefon 407.
V zalogi tudi po brezkonkurenčnih cenah:
UNDERWOOD 5 — IDEAL — OLIVER 9 — ročni UNDERWOOD — REMINGTON in ERIKA
Oglejte si na velesejmu naš paviljon H 235.

Vsi se veselimo na interesantno gradbo tovarne Mirim-čokolade.
Velesejem, paviljon „H".

VAN KASTER CACOA
na velesejmu!
Paviljon E 39. 2031/a
Razstava in sprejemanje naročil.

Telefon 730 **Kino Ljubljanski dvor** Telefon 730
14., 15., in 16. avgusta
Ossi Osswalda v elegantni veseloigri
Karijera dražestne Ossi
Predstave ob nedeljah ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8., in 9. uri. — Ob delavnikih ob pol 5., pol 8. in 9. uri.

Iz Ljubljane

u—**Poljski oficirji** so si včeraj dopoldne v spremstvu ljubljanskih oficirjev ogledali Ljubljano; pred Prešernovim spomenikom jim je prof. Ilešič v kratkem govoru razložil pomen velikega pesnika za Slovence in njegove zveze s sodobnimi slovanskimi pesniki. Poljski oficirji so položili pred spomenik lep venec. Tekom dopoldneva so šli na grad, popoldne pa v manjših skupinah v bližnjo ljubljansko okolico. Zvečer je priredila Dravska divizija gostom komerz na verandi «Zvezde», kjer se je zbralo poleg domačih oficirjev tudi ogromno število narodnega občinstva, tako da so bili ti naši najlepši in največji restavracijski prostori prenapolnjeni. Navzoči so bili seveda tudi predstavitelji civilnih oblasti in raznih korporacij. Vrsto napitnic je otvoril general Živković, ki je napil poljskemu državnemu predsedniku Wojciechowskemu, nakar je vodja poljske delegacije major Lam nazdravil kralju Aleksandru. Divizijska godba je zasvirala poljsko in jugoslovansko himno, občinstvo pa je prirejalo Poljakom živahne ovacije. Tudi podnevi so bili Poljaki povsod, kamor so prišli, simpatično sprejeti. Danes zjutraj se odpeljejo z vlakom na Bled.

u—**Odlikovanje.** V torek je magistratni ravnatelj po primernem nagovoru pripel g. Nikolaju Rusu, magistratnemu slugi, ki službuje pri ljubljanski občini že nad 50 let, na prsi zlato medaljo za državljanske zasluge, katere je naš kralj podelil zvestemu služabniku. Slovesnost se je izvršila pred zbranim uradništvom in ostalim uslužbenstvom mestnega fizikata, pri katerem g. Rus služuje, in pred zastopniki Društva nižjih mestnih uslužbencev.

u— **Državna borza dela v Ljubljani** ostane v soboto, dne 16. t. m. radi snaženja uradnih prostorov za stranke zaprta.

u— **Policijska ura med velesejmom.** Za časa velesejma v Ljubljani, je določena sledeča policijska ura: 1.) Za vse gostilne in restavracije do 24. 2.) Za vse kavarne v Ljubljani do 2. 3.) Za kavarne Emona, Evropa, Jadran, Narodno kavarno, Slon, Union in Zvezdo do 4. zjutraj. Vendar z omejitvijo, da se po 2. ponoči ne smejo več točiti alkoholne pijače. 4.) Za restavracije, točilnice, okrepčevalnice in kavarne na ograjenem sejmišču Ljubljanskega velesejma do 1. zjutraj, vendar z omejitvijo, da se po polnoči ne smejo več točiti alkoholne pijače.

u— **O. Z. javnih nameščencev** ima nujno sejo širšega odbora v četrtek dne 14. t. m. ob 20. uri «pri Mraku». Na razpravi bo več važnih vprašanj, zato naj ne manjka nobenega delegata. — Predsedstvo.

Došli so danes novi modni listi. Dobe se v knjigarni Tiskovne Zadruge v Ljubljani, Prešernova ul 54, nasproti glavne pošte.

Preporodaši! V nedeljo 24. t. m. bomo odkrili v Kotu pod Triglavom, kjer se je tovarišu čim številneje udeleže. Natanspominsko ploščo. Pozivamo tovariše, da se odkritja spominske plošče nesrečnemu tovarišu čim številneje udeležite. Natančnejše informacije v društveni sobi. —

u— **Zveza ljubljanskih Orjun** poziva vse članice Orjun Ljubljane, Sv. Jakob-Krakovo-Trnovo, Vič, Šiška, Moste in Št. Peterski-Vodmatski okraj, da se brezpogojno udeleže sestanka, ki se vrši danes, ob pol 19. uri (pol sedmih) v areni Narodnega doma. Zadeva zelo važna za vse!

u— **Radi žalnih oblek** ob priliki smrti kakega svojca, se vam je edino obrniti na znano solidno tvrdko Fran Lukič, pred Skofijo 19. V zalogi ima: fine damske črne kostume, žalne obleke (Mantelkleider) najpripravnejše: črni jumper k črnemu krilu, dalje črne damske jesenske in zimske plašče po izredno ugodnem nakupu.

u—**Modna trgovina Žibert** se je preselila iz Prešernove ulice na Kongresni trg poleg Nunske cerkve in se toplo priporoča cenj. občinstvu. 1783

u— **Skozi okno** I. nadstropja stanovanja na Martinovi cesti je skočila včeraj dopoldne 16'etna Roza. Š. Poškodbe, ki jih je dobila pri padcu, navidezno niso težke, vendar pa so jo kljub temu v svrho preiskave prepeljali v bolnico. Mladenka je izvršila svoje dejanje iz strahu pred materjo, ker je prejšnjo noč ni bilo domov.

u— **Stolpič,** izložen v drogeriji Adria v Šelenburgovi ulici, je sestavljen iz škatljic po vsem svetu znane Ovomaltine, ki je pripravljena iz svežih jajc, kakava in slad. ekstrakta dr. Wanderja.

u— **Poskušen samomor.** Anton Ižanc, hlapec pri peku Kavčiču v Gradišču, je v samomorilnem namenu izpil steklenico jodove kisline. Prepeljali so ga še pravočasno v bolnico, kjer so mu takoj izprali želodec.

Iz Maribora

a— **Prihod čeških Sokolov** je izpremenjen. Ne pripeljejo se s posebnim vlakom ob 15., kot poroča »Zletni vest.«, ampak danes v četrtek ob pol 14. uri s češkim brzovlakom. Mariborski Sokoli (člani, članice in naraščaj) jih sprejmejo v krojih na kolodvoru, kjer bo svirala tudi vojaška godba. Sokolstvo se naj zbere malo poprej na kolodvoru. Sprejema se udeleži tudi JČ liga in najširše občinstvo, ki bo imelo prost vstop na peron. Vlak bo stal na mariborskem kolodvoru pol ure, nakar se odpeljejo Čehi proti Zagrebu. Tudi na ostalih postajah naj bodo bratje Čehi svečano pozdravljeni, kakor tudi oni vedno nas prisrčno sprejemajo.

a— **Demisija staroste »Sokola«.** Na protestnem shodu so zborovalci dr. Toplaka, ki je bil letos izvoljen za starosto Sokola v Mariboru, ostro napadali, zakaj je nastopil s svojim političnim govorom s sokolskim znakom, kar je strogo zabranjeno. Tudi so mu otačili zagovarjanje radičevsko-klerikalne vlade, ki izroča Slovenijo v eksploitacijo klerikalizmu in daje zopet Nemcem narodne koncesije Dr. Toplak je nato včeraj poslal tajniku Sokolsega društva obvestilo, da odlaga mesto staroste, ker hoče imeti proste roke pri svojem političnem udejstvovanju.

Iz Primorja

* *Sijajno narodno slavje v Bazovici.* V nedeljo 10. t. m. je praznovalo bazoviško pevsko društvo «Lipa» 25-letnico svojega obstoja. Priredilo je na ta dan proslavo svojega jubileja, katerega se je udeležilo brez števila naših ljudi, posebno tržaških okoličanov. Dotok prijateljev «Lipe» iz Trsta, Opčin, Kozine, Gropade, Trebič, Lonjerja, Gročane, Vrhpolj ter s Krasa kar ni hotel ponehati. Ob pol četrti uri so prišla društva, ki so najavila sodelovanje pri slavnosti. Videti je bilo vrle Proseškarje, Kozince in druge. Pred veselico se je vršila revanžna nogometna tekma med dvema mladima sportnima društvenoma z Opčin in iz Vipave. Po tej svečanosti. Pevske točke so končale sežni vrt gostilne «Gospodarskega in konzumnega društva, ker se je zbralo okolu 3000 oseb. Pogled na množico je razodeval pravi narodni tabor. Veselico je otvoril mešani zbor «Lipe» s slavnostno kantato, katero sta uglasbila ter poklonila društvu gg. Gorkič in pok Štefan Perluga, povodom razvitja društvene zastave l. 1909. Nato je sledil pravi program. Težko je reči, katero bratsko društvo je odneslo prvenstvo. Tekmovanje je bilo tako nesebično in vzvišeno, da je treba pohvaliti vse, ki so sodelovali pri tej svečanosti. Pevsek točke so končale šele po sedmi uri, nakar je sledila prosta zabava, ki je trajala pozno v noč. Jubilej «Lipe» pa je potrdil in ojunačil vse njene člane in prijatelje v zavesti, da takemu narodu, ki prihaja na svečanosti svojih pevskih institucij na deželo v takem številu, dnevi niso šteti, ampak da mu je usojeno dolgo življenje in srečnejša bodočnost.

* *Nalezljive bolezni v Trstu.* V tednu od 2. do 9. t. m. so se v Trstu ugotovili sledeči slučaji nalezljivih bolezni: davica 7, škrlatica 34, trebušni legar 6, paratifus 2, ošpice 1. Smrtnega slučaja ni bilo nobenega.

* *Petdeset ur v borbi z morskim viharjem.* Prošli teden v petek zvečer sta odšla na morje dva Barkovljana, 38letni brivec Miro Čevna in 17letni čevljar A. Rebulj. Odplula sta s čolnom na ribolov. Na morju ju je zajel hud vihar, ki ju je zanesel od tržaškga pristanišča do izliva Piave in od tam naprej proti Benetkam. Domačini so že mislili, da sta siromaka v boju z morskim viharjem podlegla, toda pristaniški kapitanat je obvestil domačine, da se pogrešanca nahajata v Benetkah, kamor sta dospela po 50urni borbi z vetrom in morjem. Seveda ju je ta naporna vožnja tako utrudila, da nista mogla skoro več govoriti. Toda srečna sta vseeno, da sta si otela golo življenje.

* *Prireditev v Kanalu.* «Narodna čitalnica» v Kanalu priredi 15. avgusta v dvorani gasilnega doma proslavo 150letnice Valentina Staniča, o katerem bo predaval profesor dr. Lovrenčič. Po govoru je na sporedu petje, deklamacija in tamburanje.

* *Usodne posledice ročne granate.* Te dni se je igral blizu južnega kolodvora v Gorici 8letni deček Finetti. Ne da bi vedel kdaj in kje, je pobral ročno granato, ki se je takoj razpočila v njegovih rokah ter ga ranila na nogah in rokah. Pripeljali so ga v bolnico usmiljenih bratov, kjer bo sicer okreval, toda s takimi poškodbami, da bo pomnil celo življenje ta slučaj žalostne neprevidnosti.

Iz življenja in sveta

Z letalom okoli sveta

Ko je Kolumb odkril Ameriko, si nač nihče ni predstavljal, da bodo čez borih 500 let zemljani objadrali zemljo v zrakoplovu. In vendar se dogaja to letos. Že več mesecev zasledujeta Evropa in Amerika z največjim zanimanjem polet okolu sveta, katerega se udeležujejo v glavnem Američani in Angleži poleg njih pa tudi zastopniki drugih držav in narodov. Američani, ki so se podali prvi na pot, lete od vzhoda proti zapadu, Angleži pa v nasprotni smeri. Francoski avijatik Pelletier d' Oisy se je omejil samo na progo od Pariza do Tokija, portugalski letalci pa so si nadeli nalogo, da obkrožijo kolikor mogoče mnogo držav na zemlji.

Največ izgledov imajo pri tem Američani. Oni imajo najboljše letalce, potujejo na štirih letalih in so tako žilavi in vztrajni, da zadivljajo ves svet. Glavni del proge od Los Angelosa do Kalifornije imajo že davno za sabo in sedaj imajo prestati še progo preko Aljaške, Japonske, Šanghaja, Bangkoka, Carigrada, Dunaja, Pariza in Londona ter Islandije, Grenlandije in Labradorja. Dva ameriška zrakoplova sta se radi nezgod na Atlantskem oceanu spustila na zemljo ter se izločila od letalske skupine. Dolžina ameriške letalske proge znaša 40.000 km, to je toliko kolikor obseg naše zemlje.

Američanom so sprva resno konkurirali Angleži, ki so se pripravili na turo zelo skrbno. Imeli pa so samo eno letalo, katerega je vodil major Mac Laren. Njihova smer je šla od zapada proti vzhodu. Angleži so se pri načrtu za polet okoli sveta predvsem ozirali na britanske dominijone. Njihove glavne etape so bile: od Southamptona do Pariza, pot od Rima preko Aten, Kaira in Bagdada, Bendes - Abbasa, Kalkute, Hongkonga, Tokija, Aljaške, Kanade, Grenlandije, Fareerskih otokov in Škotske. Dolžina njihove poti je bila preračunana na 38.000 kilometrov. Angleži so, kakor znano, prekinili svoje potovanje, ker se jim je aparat pokvaril.

Portugalski letalci so se podali pravzaprav na zabavno potovanje po svetu. Časovnega termina niso postavili nobenega. Dvignili so se v Lisaboni, odkoder so leteli čez Malago in Alžir v pravcu proti Perzijskemu zalivu. Njihova pot čez Atlantski ocean je zelo opasna ter gre od St. Jeana do Nove Zelandije ter od tam preko Azorov nazaj v domovino. Portugalci imajo na razpolago samo en zrakoplov.

Poleg Američanov je preletel največjo progo Francoz Pelletier d' Oisy. Njegov let od Pariza do Tokija je v spominu vsem ljudem. Kljub temu, da je bila njegova tura izredno težka in da ni imel pravzaprav nobene denarne podpore, se je vendarle častno odrezal. Svojo pot, ki je znašala 20.000 kilometrov, je razdelil na etape po 1200 km. Plul je iz Pariza v Budimpešto, čez Carigrad v Aleppo, preko Bender-Abbasa, Kalkute, Kantona, Šanghaja in Pekinga v Tokijo. Za pot od Pariza do Šanghaja je rabil samo 120 ur ter dosegel s tem rekord v sodobni avijatiki.

Kako bodo končali poskusi za polet okoli sveta, danes še ni mogoče prorokovati, vendar je jasno, da bodo cilj dosegli morda samo Američani. Tudi Portugalcem se odpirajo precej ugodne perspektive, vendar so Američani edini faktor, s katerim je treba resno računati.

Polet okolu sveta je zelo važen v gopodarskem in tehničnem pogledu ter služi v prvi vrsti popularizaciji avikazalo, da so današnji aparati kljub številnim nedostatkom sposobni za velike proge. Dokazano je dalje, da je že dandanes mogoča hitra in sigurna zveza z najbolj oddaljenimi kraji na svetu. Vsekakor je Evropa s tem poletom napravila velik korak naprej in če ne drugega, je zabila vsaj klin med dosedanje letalske poskuse in med velike naloge, katere čakajo letalstvo v bližnji bodočnosti.

Kaznjenci v kopališču

Otok Wight na Angleškem ima sedaj čudne goste. Štirideset kaznjencev iz Londona se nahaja na njem na letovišču. Niso morda zaprti v improvizirani kaznilnici, ampak v hotelu, čeprav nekoliko oddaljeno. Svobodno razpolagajo s časom, so na solncu, se kopljejo v morju in valjajo v pesku, kakor vsak drug kopališki gost. Uprava kaznilnice jih je spravila na Wight na častno besedo, da ne bodo skušali pobegniti, kar bi bilo sicer itak nemogoče, ker je otok na samem in je vedno dovolj ladij na morju.

Ti kaznjenci niso morda «lahki», ampak ljudje, ki imajo odsedeti večletne kazni; izključeni so le morilci in očitni nasilneži. Poskus se zdi drzen. Ne manjka na Angleškem ljudi, ki ga ne odobravajo in dvomijo, da bi kaznjenci držali častno besedo. Najbrže pa bodo imeli oni prav, ki si obetajo od poskusa mnogo dobrega. Zaupanje, tako pričakujejo, mora blagodejno učinkovati na obsojence. Izlet v prostost bo imel gotovo za posledico, da se iznebi psihoze jetnišnice. Tri tedne kopališča mora naravno povzročiti velik preokret v vseh življenskih navadah teh štiridesetih nesrečnežev. Doslej so imeli okrog sebe le sive gole stene, slišali le povelja in občutili strogost, ponižani na številke — naenkrat drug svet, namesto celice nekak celični otok, čigar meje niso tako blizu, neskončnost oceana in neba, nobenega povelja in nobene pretnje!

Izlet v kopališče je seveda le nagrada za one kaznjence, ki so se v jetnišnici najbolje obnašali. Pričakovati je, da se bodo vrnili v kaznilnico z drugimi vtisi, kot ljudje, ki bodo zopet znali ceniti življenje, ki so doslej skora da pozabili nanj. Uprava jetnišnice računa, da bo kaznjenec, ki je bil enkrat za kratko dobo v kolikor toliko omejeni svobodi, stremel za tem, da zopet napravi tak izlet v prostost in da bo v to svrho napel vse sile, da postane zopet za nekaj časa človek in srečen.

Čarobni rastlini

Delovanje naših možganov je še slabo proučeno. Nihče ne ve, kako daleč sega človeška zmožnost mišljenja. Samo v izrednih slučajih, v stanju višje napetosti se nenadoma izkaže, da lahko človek dalje vidi nego seže oko oz., da sliši to kar ni pristopno ušesu. Dr. Henri Bouquet poroča v «Tempsu» o dveh skrivnostnih rastlinah, katerih učinek dokazuje naše podzavedno mišljenje, ki mu še ni kos sedanja mediciuska znanost.

Prva rastlina je neke vrste mali kaktus po imenu «peuiolde», ki raste samo v Mehiki. Zmleta v prah pričara ta rastlina čarobne slike, toda samo pri zaprtih očeh. Domačini, ki vživajo «peuiolde» pripovedujejo o čudežnih plesih, krasnih nevidnih ljudeh, rastlinah in živalih, o solnčnih pokrajinah, ki nimajo na sebi nič zemeljskega. Ko pa človek odpre oči, slika izgine. To ni nikakršna narkoza, ker človek z odprtimi očmi lahko takoj čita, govori, ali piše. Slike pa se povrnejo zopet takoj, če človek vnovič zamiži.

Manj prijetno učinkuje rastlina yayé iz Kolumbije in sev. Ecuadorja. Učenjaki še niso določili, v kateri razred rastlin spada ta čudež. Domačini imenujejo yayé «preroško cvetko», jo uživajo samo pri božji službi in trdijo, da je z njeno pomočjo najti skrite zaklade, določiti dober prostor za lov ali pa točko za napad sovražne trdnjave. Indijanci, ki niso nikdar zapustili pragozdov svoje domovine, opisujejo pravilno in natančno daljna mesta, ki jih vidijo pod vplivom yayé. Španski zdravnik dr. Cerda Vragon, ki je zavžil yayé v gozdu, oddaljenem 14 dni od najbližje pošte, je jasno občutil, da mu boleha sestra in da mu je pravkar umrl oče. Vse to se je izkazalo pozneje za resnično. Pri Indijancih včasih povzroča yayé obup in strah. Kdor jo zavživa pogostoma, postane divji, tuli, hodi po štirih, uteče v gozd in tam pogine. Zdaj je pričela skupina južnoameriških zdravnikov študirati čuden vpliv, ki ga imata yayé in peuiolda na naše podzavedno življenje.

Napačni prelat

V soboto je stal pred sodiščem v Monakovem 42letni bivši učitelj Josip Memmel iz Kronacha v Oberfrankenu v Nemčiji, ki je izvršil več pustolovščin. Večinoma se je izdajal za visokega cerkvenega dostojanstvenika.

V začetku je bil Memmel samo «zdravnik in vseučiliški profesor» iz Monakovega s priprostim imenom Müller, ki pa je, kakor je pravil, zdravil v vojni nemškega prestolonaslednika in imel zveze z bivšim bavarskim dvorom. S to pretvezo je izvabil neki trgovki v Švici, ki ji je obljubil zakon, 650 zlatih frankov. Potem se je pustolovec povišal v škofa, nato je napredoval za kardinala pri kongregaciji ritov in končno celo za bavarskega princa iz vojvodske linije.

Memmel naravno ni hotel javno govoriti o vseh teh dostojanstvih in tudi svojega imena ni hotel povedati. V Feldkirchu na Predarlskem je imel neki župnik tako zaupanje vanj, da mu je pred odpotovanjem izročil ključe svoje hiše. Medtem je bral pustolovec v hišni kapelici mašo kot škof. Ko se je župnik povrnil, ni več našel «škofa», ki je izginil, z njim pa tudi 500 frankov, vsa duhovniška izpričevala in druge listine.

Po nadaljnem cerkvenem gostovanju v Curihu, Romanshornu in Weingartnu na Würtemberškem je prišel Memmel v septembru lanskega leta v Monakovo, kjer je tudi bral maše kot duhoven in izvrševal proti plačilu druga cerkvena opravila. V inozemstvo je pošiljal pisma, v katerih je prosil «podpore za uboge duhovne» in dobival znatne zneske.

Končno so prišli bivšemu učitelju na sled. V cerkvi, kjer je maševal Memmel, so ga imeli prijeti, pa je znal s svojimi mašnimi oblačili prevariti uradnike in potegniti, tako da jim je ušel. Dne 10. januarja l. l. so ga vendarle aretirali v Mannheimu.

K razpravi je prišel pustolovec v črni duhovniški obleki s tonzuro. Dejal je, da je imel že v zgodnji mladosti veselje do duhovnega stanu. Bil je sedem let ministrant in se učil kot seminarist latinščine. Po svoji upokojitvi kot učitelj je hotel postati Memmel jezuitski frater. Trdil je, da je zelo veren in da je goljufal le iz bede. Priče so pravilo, da si je pridobil zaupanje ljudi s svojim priprostim in skromnim življenjem in da je bil do revnih zelo milodaren. Bil je spreten pridigar in so ga ljudje radi poslušali. Medicinski izvedenec je označil Memmla kot budega psihopata, ki se je užival kakor igralec v svojo ulogo duhovna, pri čemer pa izključitev svobodnega izražanja volje ne more prihajati v poštev.

Sodišče je obsodilo pustolovca zaradi sleparije, ponarejevanja listin, tatvine in ponovnega prestopka zoper vero na eno leto in devet mesecev zapora.

Cenjene obiskovalce velesejma

opozarjamo, da naj vsekakor posetijo najsolidnejšo dobavitelico angleškega in češkega sukna, tvrdko 1078/a

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Paviljon „I" 407.

× **Obisk črnega papeža na Španskem.** Pater Ledochowski, jezuitski general, ki ga imenujejo «črnega papeža», da se razlikuje od cerkvenega poglavarja, ki ga nazivljajo «belega papeža», to pa zato, ker je prvi oblečen črno, drugi pa ima belo obleko in je tudi sicer jezuitski red nekaka država v državi v katoliški hierarhiji in je že dostikrat prišlo med obema poglavarjema do ostrih sporov — pater Ledochowski torej namerava posetiti tekom avgusta španske samostane svojega reda. Šel bo v Loyolo, da si ogleda bogastva samostana, ki ga je ustanovil sveti Ignacij. V Santandru ga sprejme v avdijenci kralj Alfonz XIII., ki je dal inicijativo za inspekcijsko potovanje jezuitskega generala na Špansko. Diktator Primo de Rivera, čigar državni udar so barcelonski jezuiti živahno zagovarjali in ga podpirali, priredi v Madridu svečan sprejem na čast patra Ledochowskega. Pri tej priliki se bo zahvalil gost diktatorju, da je oprostil jezuitski red gotovih davkov. Ker niso pravočasno zadostili svojim dolžnostim do države, bi se bilo namreč moralo zarubiti in prodati okoli 2000 samostanov dolžvera pa je ogroženim samostanom dolžne davke odpustil in jih tako rešil.

Domače ognjišče

Kislo mleko

V poletni vročini je kislo mleko zelo priljubljena hladilna pijača in zdrava, ker pospešuje prebavo, medtem, ko surovo sladko mleko, če ga v žeji hlastno popijemo, povzroči težo v želodcu, ker se skisa, kar povzroči otežkočenje prebave.

Statistika je dokazala, da dosežejo Bolgari najvišjo starost med evropskimi narodi; ta uspeh pripisujejo obilnemu zavživanju kislega mleka.

Neki slavni ruski zdravnik je mnenja, da vsako bolezen povzročijo bakterije, kakor tudi ostarelost človeškega telesa. Bakterije pa so dvojne, koristne in škodljive, največ jih je v debelem in slepem črevesu. Koristne bakterije podpirajo prebavo, kri in delovanje organov; škodljive pa razkrajajo organizem, povzročajo bolezen in ostarelost, n. pr. pobeljenje las.

Obojne bakterije pa se medsebojno bojujejo. One, ki so silnejše, zmagajo. Zato je treba dovajati take bacile, ki uničujejo škodljive. Kislo mleko pa vsebuje koristne bakterije, ki uničujejo bolezenske, predvsem one, ki povzročajo tifus (legar) in jetiko. Zato je zelo priporočljivo uživanje kislega mleka za kraje, kjer se rad pojavlja tifus. Po zavžitju kislega mleka se spravijo mlečni bacili na one, ki so v telesu, ter se bore ž njimi in jih mnogo uničijo. Kozje mleko pa ima še več zdravilnejših moči nego kravje. Tudi v sladkem mleku, siru in maslu je nekaj teh koristnih bakterij, ki v črevesu izločajo z vrenjem mlečno kislino. Bakterije v mlečni kislini ne uničujejo samo bolezenskih, temveč tudi take, ki razkrajajo človeško svežost in povzročajo ostarelost, staranje kože in osivelost las.

Toda preobilo zavživanje kislega mleka je večkrat vzrok napenjanju in vetrovom in tudi lahki driski. Ljudje, ki so temu podvrženi, naj ga jedo le po malem in s kruhom. Nekateri si zdravijo črevesni katar, da povžijejo na tešče kozarec kislega mleka.

Kislo mleko pripravimo ravno tako lahko iz posnetega, kakor iz neposnetega mleka.

Če je kislo mleko pravilno pripravljeno, mora biti gosto in okusno. Pri nas pa ga navadno pripravljajo prepovršno. Zlijejo ga v skledo, postavijo na stran in puste, dokler se ne skisa. Tako mleko ni nikakor tako okusno, kot bi moralo biti, se ne zgosti dobro ter je preveč vodeno in samo kislo.

Ce hočemo dobiti okusno, gosto in kislo mleko, ga pripravimo na sledeč način. Mleko segrevamo počasi, v pol ure od 60 do 63 stop. C, nato ga ohladimo na 20 stop. C. Na tričetrt litra tega mleka dodamo enčetrt litra že skisanega mleka. Sedaj postavimo na topel prostor, ki ima približno 16 do 22 stopinj C za 12 ali 24 ur. Ko se mleko pričenja zgoščevati, ga postavimo na led ter hladnega nudimo.

V Rusiji ga pripravljajo sledeče:

Mleko zavro, primešajo mu eno zajemalko že skisanega mleka ali dobro žlico kisle smetane raztepo v mleko. Potem ga pokrijejo in postavijo na topel prostor. Mleko postane v par dneh gosto, nakar ga shlade v hladni vodi.

V Banatu dobiš zelo gosto kislo mleko na vsakem trgu. Prodajajo ga iz velikih loncev, ter ga režejo z lopatico. Pripravljajo ga iz zavretega in nezavretega mleka. Polovico mleka zavro, ga zlijejo v isto toliko nezavretega, pridenejo na 1 l mleka, eno zajemalko sirotke od že skisanega mleka. Dobro pokrijejo čezinčez s krpami, da ne pride nič hladnega zraka. V dobri uri je mleko gosto. Za sirjenje uporabljajo »sirišče«, t. j. telečji želodec dobro sesekljajo ter nanj nalijejo nekoliko tople vode. Sčasoma postane ta voda »močna« in jo uporabljajo za skisanje mleka ali za sir, takozvani somborski sir, ki ga prodajajo v »kačicah« (kadeh). Dobiš ga povsod v Bački in Banatu, a izdelovati ga znajo samo v somborski okolici.

Kislo mleko uporabljamo tudi za razne juhe. Znana je koroška kisla juha ter naša »žonta« na žgancih.

Če hočeš pripraviti iz kislega mleka pijačo, dodaj mu nekoliko sladkorja ter ga dobro stepi z metlico za sneg. Zelo bo marsikomu prijala, če temu dodaš malo malinovca, sok rdečih jagod ali ribezlja. Tudi za solate ga rabijo po nekaterih krajih. Mnogim je zelo priljubljena jed, ako na kislo mleko stresejo rdečih jagod in povrh potresejo s sladkorjem.

Zelo okusno močnato jed pripraviš iz kislega mleka: 2 skodelici kislega mleka, 1 skodelico (dobre mere) pšeničnega zdroba, 2 jajci, malo soli ter nekaj razbeljene masti dobro zmešaj. V podolgovati kozici segrej malo masti, to maso vlij in jo v pečici peči. Zreži na štiri oglate kose in dobro potresi s sladkorjem. — Z sirotko si umivajo mnogi lase. Cenijo jo posebno kot dobro sredstvo proti mastni koži in lasem. V Švici uporabljajo sirotko pri izdelovanju najfinejših vrst toaletnega mila.

Buče. Olupi še mlado zeleno bučo, zribaj jo kakor kislo repo, potresi s soljo in kumom, oblij, s kisom, premešaj in naj stoji. V kozici napravi bledormeno prežganje, ki si mu pridjala in zrumenila malo čebule. Ožmi rahlo buče, deni jih v prežganje, malo zalij, prideni par strokov sesekanega česna ter naj še malo prevre. Ako vre dolgo, postane zelo vodeno in neokusno. Zelo fin okus dobe, ako dodaš malo gorčice. Nekatere gospodinje pridenejo tudi kisle smetane.

Kuhana solata. Osnaži dolgo solato, tako zvano štrucarco. Vsak list preglej ter prereži po dolgem in počez, operi v mrzli vodi, skuhaj v slanem kropu, skuhano stresi na rešeto, pa polij z mrzlo vodo. V kozici razgrej masla ali masti, prideni drobno zrezane čebule in peteršilj, moke ter naredi bledormeno prežganje, zalij, osoli in popraj, ko se malo prevre, primešaj rahlo solato, da ostane cela.

Krtače za lase očistiš, ako položiš preko miznega roba časopisni papir ter ga z eno roko držiš na mizi, z drugo roko pa potegneš večkrat s krtačo ob papir na robu mize, dokler se pozna umazano od krtače. Opereš pa krtače le na ta način, da se ne zmoči les, na katerem so pritrjene ščetine. V posodi pripravi toliko tople milnice, da ne seže do lesa. Ščetka naj leži tako dolgo v tej milnici, da se umazano loči od ščetin. Splakuj jo zopet v čisti vodi, ne da bi zmočila les, jo dobro otresi in postavi pokoncu, da odteče voda.

Da likalniki ne zarjave, jih tople namaži z stearinom, za kar lahko porabiš koščke od sveč.

Notranjo stran železne kozice očistiš, da se ti bo svetila, ako jo dobro drgneš z vročo soljo.

Anekdote

Ruski general Suvarov je bil nenavadno strog sam s seboj. Že ob šestih popoldne je šel spat in je vstajal navadno ob dveh zjutraj; potem se je kopal v mrzli vodi. Obedoval je ob osmih in njegov zajutrek ter obed sta bila jako kratka. Nihče si ni želel biti povabljen pri njem. Vendar pa je moril biti eden njegovih adjutantov vedno navzoč ter mu moral prepovedati jesti, ako je hotel Suvarov jesti več kot običajno. «In na čigavo povelje se mi to prepoveduje.» je vprašal razmišljeni general. - «Na povelje maršala Suvarova,» je bil vedno odgovor. Suvarov je vstal in dejal: «Temu povelju moram biti pokoren» in je šel na delo.

•

Angleški minister lord North je na stara leta oslepel. V Bathu se je po naključju srečal s tudi oslepelim Colonelom Barrom, ki je bil njegov največji politični nasprotnik. North ga je prijazno ogovoril: «Colonel, midva sva imela včasih prav žive debate, ampak prepričan sem, da je malo ljudi na svetu, ki bi se tako radi videli kakor midva.»

•

Said Bargaš, zanzibarski sultan, je bil velik oboževatelj žensk. Ko je bil nekoč povabljen k angleškemu rezidentu, je bilo tam tudi več evropskih dam, katere je prijazni sultan obdarjeval z bonboni. Eni dami pa je dal mnogo več bonbonov nego ostalim. Počaščena Angležinja ga je vprašala po tolmaču, odkod ji toliko odlikovanje. In je dobila odgovor: «Prejela je zato več bonbonov, ker ima še enkrat tako velika usta kot njene tovarišice.»

•

V nekem javnem društvu so nabirali za uboge. Dama, ki je nabirala, je pomolila krožnik tudi velikemu bogatašu, ki je bil znan skopuh. «Nimam ničl», pravi jezno starec in zamahne z roko. Dama pa ga ni hotela razumeti in mu je še molila krožnik ter rekla naivno: «Vzemite, le vzemite si tu, saj jaz nabiram za uboge!»

•

Carju Aleksandru II. se je večkart sanjalo, da je videl tri golobe: debelega, medlega in slepega. Nihče mu ni mogel pojasniti teh sanj. Slednjič so pripeljali predenj Tatarja, ki je izjavil, da ve pomen teh sanj in ga tudi pove, če mu car obljubi, da ne bo kaznovan. Ko mu car to obljubi, mu razloži prebrisanec sanje takole: «Debeli golob so tvoji uradniki, ki izžemajo ljudstvo in se pri tem debele; medli golob je izželo ljudstvo; slepi golob pa si ti, o car, ki nič ne vidiš, koliko krivic se godi v tvojem carstvu.»

•

Kmet je kopal vodnjak. Delo je lepo napredovalo, kar se nekega dne vse podsuje. Obupani kmet se je dolgo srdil in tarnal, nato pa se mu je posvetilo v brihtni glavi. Sleče si jopič in telovnik ter ju položi kraj podsutega vodnjaka in se skrije v kozolec. Pride mimo sosed, zapazi zasuti vodnjak in kraj njega kmetovo obleko in takoj vidi, kaj se je zgodilo. Brž hiti klicat vaščane na pomoč in skupnim močem se je posrečilo v kratkem času izkopati vodnjak. Toda kmeta niso našli. Ta se je upal šele drugi dan iz kozolca.

•

Vinski bog Bacchus je bil še deček in je potoval po Grčiji. Truden sede na zemljo in opazi kraj sebe malo rastlinico. Zelo lepa se mu je zdela in vzel jo je seboj na pot. Toda solnce je žgalo in bog se je bal, da mu rastlinica ne ovene. Vsadi jo torej v ptičjo kost, ki jo je našel na potu. A rastlinica je rastla prav bujno in zato jo bog presadi v levovo kost, ki je bila večja. Pa tudi ta je bila ščasoma premala in zato jo je presadil v veliko oslovsko kost. Ko je končno prišel domov, se je veselil, da je rešil rastlinico in jo je vsadil v zemljo. In rastlina je bujno rastla in se razvila v lepo vinsko trto ter rodila žejnim ljudem sladkega vina. — Toda, čudo božje, posledice teh treh kosti so še dandanes vidijo pri ljudeh: če ga malo pijejo, pojo kakor ptiči, če ga srkajo nekoliko več, so močni kakor levi, če ga pa še naprej vase vlivajo, pa postanejo podobni — oslu.

•

«Prijatelj, ti imaš z nevesto prevelike stroške. Mesto diamantov bi ji prav lahko kupil cvetic in bonbonov.» — «To bi bilo predrago.» Cvetice bi ovenele, bonbone bi pojedla, — diamante bom pa po poroki zopet zastavil.»

•

Švicarski bogataš je povabil na obed svoje prijatelje. Zelo rad je jedel polže in jih je tudi za to priliko naročil zabojček iz samostana Einsiedeln. (Ta samostan goji polže in je znan tudi po svojih svetih podobicah, katere razpošilja po vsem svetu.) Ko odpre zaboj, najde v njem same svete podobice. Silno se razjezi in piše samostanu precej ostro, češ, čemu naj mu bodo svete podobice. Iz samostana pa so mu odpisali: «Oprostite nam in nikar se ne hudujte nad neljubo pomoto. Bog ve, kako se bodo jezili šele v Južni Ameriki, kamor smo poslali namesto svetih podobic — Vaše polže!»

•

V ogrski vasi je bil židu Abrahamu ukraden velik bakren kotel. Dočim je žid zaman povpraševal po kotlu, ni bil cigan Péti v nič manjši zadregi. Kotel je bil prevelik, da bi kuhal v njem, nesti ga na trg pa tudi ni kazalo, ker bi ga vsakdo spoznal. Tako se je cigan odločil, kakor še noben tat ne, da vrne ponoči naskrivaj židu kotel. Pa še predno izvrši to krepostno delo, ga sreča popoldan žid Abraham: «E, čuj, Péti, kotel, moj veliki bakreni kotel mi je ukraden.» «Nič hudega, nazaj ga dobiš, boš videl; kaj neki bo ubogi tat počel s tako velikim kotlom: prodati ga ne more, ker je vsakomur znan, sam ga pa tudi ne more rabiti, ker je prevelik. Nazaj ti ga prinese, boš videl!» «Malo pameti imaš, cigo! Zviti tat ga bo v kose razbil, kose v vrečo pobral in jih na trgu kot baker prodal,» se odreže premeteni žid. Ciganu pri teh besedah zaiskre oči, prime sočutno žida za roko in mu reče: «Ubogi Abraham, potem pa res ne boš več videl svojega kotla.»

Gospodarstvo

Potovanje naših gospodarskih krogov v Prago

Češkoslovaško-jugoslovensko narodnogospodarsko udruženje v Pragi, ki je v preteklem letu priredilo izlet češkoslovaških trgovcev, industrijcev in obrtnikov v Jugoslavijo, je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dopis, v katerem izreka željo, da bi se priredil skupen izlet naših gospodarskih krogov na jesenski praški veliki sejem, ki se bo vršil od 21. do 28. sepembra 1924.

Poleg obiska velikega sejma je nameravan tudi poset najvažnejših trgovinskih in industrijskih centrov češkoslovaške republike. Potovanje bi trajalo v celem 10 do 15 dni.

Ker bi se z izletom vrnil poset, ki so nam ga napravili lansko leto češkoslovaški gospodarski krogi, a bi bil tudi poset trgovinskih in industrijskih tržišč v češkoslovaški republiki za vse udeležnike velikega informativnega in poučnega pomena, želi zbornica, da bi se izleta udeležilo čim večje število naših trgovcev, industrijcev in obrtnikov.

Natančen načrt potovanja bo mogoče izdelati, ko bo število udeležencev vsaj približno znano. Zato prosi zbornica, da se blagovolijo javiti čimprej vsi, ki se nameravajo udeležiti potovanja. Vožnja bi stala (z uporabo sejmske legitimacije) z brzovlakom III. razreda približno 685.02 dinarjev, II. razred 924.60 Din. Za stanovanje in hrano je računati približno 250 Din dnevno.

Pred hmeljsko sezono

V nedeljo se je vršila izredna glavna skupščina Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu. Udeležba je bila prav lepa. Glavne točke dnevnega reda so bile:

I.) Določitev pridelovalnih stroškov za 1 kg suhega hmelja se je po dolgotrajnem in vsestranskem razmotrivanju prepustila društvenemu odboru, ki naj to nalogo izvrši po pobiranju kmelja, ko se bo vedelo, kolika bo letošnja letina.

II.) Mezda za obiranje hmelja se je določila na 6 K s hrano in na 9 K brez hrane. Ta določitev pa ni merodajna za vse slučaje, vendar naj služi hmeljarjem za prvo pogajanje z obiravci.

III.) Poslovodja je poročal, da sta 7. t. m. posetila Žalec dva zastopnika Saveza hmeljarskih društev iz Žatca ter si ogledala v družbi predsednika in poslovodje naša hmeljišča. Navedena dva gospoda sta opozorila spremljevalca na nastopne napake naših nasadov:

a) Nespametno je med prvoletni hmelj saditi turščico, krompir, bob, fižol, peso, buče itd.; novi nasadi prenesejo kvečjemu eno vrsto krompirja ali pese — pa nič drugega.

b) Hmeljski nasadi naj bi bili čisti; skoro v vsakem se najde med goldingom pozni hmelj, med poznim pa golding in rani hmelj.

c) Vsaki hmeljski sadiki naj se pusti po starosti in bujnosti le po ena, dve ali tri trte, ne pa po štiri in pet, kakor smo to našli v okolici Žalca. Pri tako težko obloženih sadikah pride skoro ves živež v prid trtam in listju, za kobule pa ostane le nekaj malega.

IV.) Poslovodja je opozoril navzoče na čisto obiranje, na pravilno sušenje in basanje hmelja ter javil, da bo društveno vodstvo tudi letos razposlalo vsem svojim poverjenikom lepake, katerih besedilo opominja obiravca na lepo, čisto obiranje.

V.) Poslovodja je nadalje javil, da je prometno ministrstvo dovolilo hmeljskim obiravcem polovično voznino na vseh progah tistih pokrajin, iz katerih prihajajo obiravci v Savinjsko in Dravsko dolino (kar je bilo že objavljeno v časopisih).

VI.) Izvolitev delegata za mednarodno konferenco v Žatcu 15. t. m. se je prepustila ožjemu odboru, ker sta predsednik in tajnik javila, da tega posla prevzeti ne moreta; (Pri sledeči odborovi seji je g. Roblek javil, da hoče kljub velikim zaprekam ta posel vendar prevzeti.)

VII.) G. Pikl je naprosil društveni odbor, naj potom informacij pri raznih hmeljarjih določi, ali je pozna rez v vsakem primeru boljša od zgodnje, kakor se to v obče trdi.

VIII.) G. Plavšak je prosil, naj bi društveno vodstvo podajalo hmeljarjem pri prodaji hmelja smernice, po katerih se naj ravnajo, da ne bodo preveč oškodovani. G. predsednik mu je odgovoril, da je mednarodna hmeljarska konferenca v to poklicana in da se bodo po konferenci ve smernice objavile. **Hmeljarji pa naj pri prodaji postopajo previdno in naj svoje blago ne vsiljujejo kupcem, ki v teh primerih ponujajo vedno manj, nego so dnevne cene.** Lepo obrano in dobro posušeno blago bo našlo sigurno po primerni ceni tudi svojega odjemalca.

IX.) G. Plavšak je vprašal, ali je že oživela **oznamenovalnica** za hmelj in ali že deluje. G. predsednik mu je odgovoril, da je oznamenovalnica sicer oživela, vendar pa še ni pričela delovati, ker še ni bilo povoda za to. G. Pikl je opozoril na pomen in važnost oznamenovalnice v tem primeru, ako bi se hmelj iz Bačke prepeljal v Žalec in se potem prodajal kot «savinjski». Društvenemu odboru se prepusti, da za to zadevo ukrene potrebno.

X.) Končno je omenil poslovodja tudi **dejstva, da se nekateri hmeljarji v škodo obiravcev poslužujejo pri meritvi obranega hmelja manjših kot predpisanih posod, ki morajo meriti 28 l. Zbog tega** priporoča Hmeljarsko društvo vsem hmeljarjem posode pravilnih dimenzij, kakršne izdeluje za ceno 30 Din za komad tukajšnji pletarski mojster g. Weber Martin. Takšna posoda se je navzočim tudi pokazala.

Posameznih razgovorov so se udeleževali gg. Bošnak — Parižlje, Golavšek — Migojnica, Jurhar — Vrbje, Kukec Petriček, Pikl, Roblek — Žalec, Plavšak, Cukala — Sv. Jurij ob Taboru, Radišek — Kapla, Schaur — Vransko, Trglav — Sv. Peter ob Savinji in drugi.

Izvoz sladkorja iz Češkoslovaške

Po statističnih podatkih je izvoz sladkorja iz Češkoslovaške v prvih petih mesecih t. l. znatno napredoval napram isti dobi l. 1923. Skupna vrednost izvoženega sladkorja v prvih petih mesecih je znašala okroglo 995.5 milijona Kč, dočim je v enakem času lanskega leta dosegla le 713.1 milijona Kč; napredovala je torej za 282.4 milijona Kč. Skoro tretjina vrednosti vsega češkoslovaškega sladkornega izvoza v letošnjem letu odpade na Veliko Britanijo, kamor se je izvozilo za 306 milijonov Kč napram 140 milijonom Kč vrednosti v enaki dobi l. 1923. Velika množina sladkorja se je izvozila tudi v češkoslovaško tranzitno skladišče v Hamburgu (214.9 milijona Kč), potem slede Italija (130.6 milijona Kč), Avstrija (100.6), Švica (92.4), Trst (46.3), *Jugoslavija* (10.4), Francija (6.6), Nemčija (4.3), Rumunija (0.1) in ostale države (83.3).

Napram lani je v veliki meri napredoval izvoz razen v Anglijo še v Hamburg, Italijo, Jugoslavijo, Trst in ostale države. Padel pa je izvoz v Avstrijo, Švico, Francijo, Nemčijo in Rumunijo. Posebno razmeroma znatno je padla vrednost izvoza v Rumunijo, to je od 10.2 milijona na 0.1 milijona Kč.

Naša država je v omenjeni dobi uvozila češkoslovaškega sladkorja za 10.4 milijona Kč proti 6.3 milijona Kč v enakem času lanskega leta, kar pomeni porast za 65 odst. V nastopni sladkorni kampanji pa bo Češkoslovaška izgubila v naši državi svojo odjemalko, ako se uresničijo obeti, da bo sedaj mogla naša država celo sama izvažati.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (13. t. m.) Pšenica 365.7. Ječmen 310—320. Oves 290—300. Turščica 270—275. Moka »0« 570—575. Celokupni promet 39.5 vagona. Tendenca mirna.

Trg z jajci. (31. t. m.). Dovozi niso preobilni, vendar so cene prilično nespremenjene; gibljejo se povprečno okrog 1.50 dinarja. Zmerne dovoze beleži tudi dunajski trg, kjer je tendenca čvrsta. V trgovini na debelo notirajo jajca I. 1600, isto blago v trgovini na drobno pa 1700 avstr. kron.

Dunajski svinjski sejem. (12. t. m.). Dogon 10.382 glav. Notirajo za kg žive teže: Mesne svinje 19—24.000, debele 19 tisoč 500 do 23.000 aK. Mesne svinje, prvovrstne so cene približno obdržale, ostale vrste so se pocenile od 500 do 1000 avstr. kron pri kilogramu.

Trboveljski trg (9. t. m.) Govedina: v mesnicah: I. 24, II. 22; na trgu: I. 23, II. 22. Teletina: v mesnicah: I. 30, II. 26; na trgu: I. 27.50, II. 25. Svinjina: meso na trgu 32.50; slanina 34—36.50; mast in salo 35—37.50; prekajeno meso 40—45; gnjat 45. Perutnina: piščanci 15—25; kokoši 40—50. Mleko: 4—4.50; surovo maslo 60; čajno maslo 70. Jajca: 1.50 komad. Kruh: beli 6.30; črni 5.30. Špecerijsko blago: kava 49—76; sladkor kristalni 20.50, v kockah 22.50; milo 18.50. Moka: «00» 6.50. Krma: seno 0.50—1. Sočivje in sadje: paradižniki 5.50; grah v stročju 8; fižol v stročju 2—2.50; novi krompir 1.50; salata 6.50; glavnato zelje 6; paprika 1—1.50 kom; slive 6; jabolka 4—5; hruške 6—9; česen 0.25—0.50 kom; gobe lisičke 2; čebula 2—3; kumare 0.25—1 Din komad.

= **Velika razstava konj na Ljubljanskem velikem sejmu** obeta postati po vseh dosedanjih pripravah in po došlih priglasilih prvovrstna prireditev na letošnjem sejmu in bo imela za vse sloje prebivalstva največjo privlačno silo. Po svojih najlepših in najboljših konjih, ki bodo razstavljeni iz vse naše dežele, ne bo zanimala samo ljubiteljev konj in športnih krogov, ampak v prvi vrsti tudi naše kmetovalce, ki se pečajo s konjerejo in iz katerih srede bo razstavljenih največ plemenskih in drugih konj. Razstava je poklicana, da nam pokaže, kako daleč smo se že povspeli v razvoju naše konjereje, po drugi strani nas ima pa spodbuditi in navdušiti za nadaljni napredek v tej važni gospodarski stroki. Za najlepše in najboljše konje se bo razdelilo 80 premij in razen teh tudi diplome. Prostor za razstavo se prireja na obsežnem sokolskem telovadišču, ki leži tik velikega sejma. Poleg ograj in pregraj za posamezne skupine konj bo sredi razstave tudi prostorno tekališče za prepeljevanje konj. Prostor bo opremljen s 3 vodovodi s potrebno zalogo sena in drugimi pritiklinami. Razstava se otvori v nedeljo 24. t. m. in bo trajala samo ta dan od 8. zjutraj do 6. popoldne. Priporočamo vsem krogom, ki se interesirajo za razvoj naše konjereje, da si ogledajo to velezanimivo prireditev, ki bo prva te vrste v Ljubljani.

= **Načrt izkoriščanja vodne sile Unca pri Planini.** Naša oblastva je zaprosil Karel Kress, inženjir v Pragi, da se nadaljuje svoječasno, na prošnjo njegovega pokojnega očeta inženjerja v Pragi započeto postopanje za odobritev načrta o izkoriščanju vodne sile Unca, ki izvira blizu Planine, med Garčarevcem in Lazami ter se nato zopet ponicuje v hraških požiralnikih. Inž. Kress namerava v Uncu približno 60 m pod cestnim mostom pri hasberškem gradu zgraditi 0.8 m visok jez, odkoder naj bi se obratna voda, cenjena največ 11 kubičnih metrov sek., odvajala po obokanem in v betonu zgrajenem vodotoku h Garčarevskemu hribu. Odtod je projektiran 9812 m dolg tunel, držeč pod hribovjem, ki loči Planinsko dolino od Ljubljanskega polja; po njem bi se navrnila voda v vodnjak, projektiran ob pobočju Kladuškega griča, in odtod s padcem približno 145 m po ceveh na električno centralo, ki bi jo zgradil v dolini nad Retevjem v vrhniški občini. Komisijski ogled se prične 15. t. m. ob 9. pri mostu pod hasberškim gradom v Planini. Podrobni načrti so razgrnjeni v uradu srezkega poglavarja v Logatcu, kjer jih sme vpogledati vsak udeleženec med uradnimi urami.

= **Vprašanje beograjskega velikega sejma.** Iz Beograda poročajo, da se je vršila te dni seja glede prireditve beograjskega velikega sejma. Med drugim se je razpravljalo tudi o vprašanju državne podpore za prireditev tega velikega sejma.

= **Občni zbor** ima Parna opekarna, d. d. v Kosezah 31. t. m. ob 14. v Trnovem štev. 84.

= **Prodaje in dobave.** Direkcija šum v Vinkovcih bo prodala dne 3. septembra razne sode. — Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici bo prodalo 19. septembra okrog 1.400 kg mešane kristalne in kalcinirane Glauberjeve soli. — Dne 30. t. m. se bo vršila pri intendanturi Vrbaške divizijske oblasti v Banjaluki ofertalna licitacija glede dobave 472.000 kg ovsa. — Dne 11. septembra se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave raznih potrebščin (kleja, gipsa, kalofonije, smirkovega papirja, ščetk, dekstrina itd.). — Dne 16. septembra se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici ponovna ofertalna licitacija glede dobave volnenih mazalic. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **Italijansko-jugoslovanska trgovska zbornica v Palermu.** Pred kratkim se je konstituirala v Palermu Italijansko-jugoslovanska trgovska zbornica in je bil za predsednika imenovan Vincenzo Signorinino, a za tajnika Filippo Lo Vetere. Kdo od Jugoslovanov sodeluje pri tej zbornici ni znano.

= **S svetovnega žitnega trga.** Iz Newyorka javljajo: Zadnja statistika poljedelskega urada ceni žitno žetev na severni zemeljski polovici na 20.92 milijona bušlov napram 22.72 milijona v lanskem letu. Primanjkljaj pa se bo po dosedanjih izgledih popolnoma nadoknadil z izredno žetvijo v Argentiniji in Avstraliji. Radi takih izgledov so pričele cene na svetovnih tržiščih slabeti, zlasti tudi v Argentiniji. — Na naših tržiščih so cene že več dni nespremenjene.

= **Povišanje obrestne mere Avstrijske narodne banke.** Z Dunaja poročajo, da je generalni svet Avstrijske narodne banke na predlog poslovnega vodstva banke sklenil z 8 proti 4 glasovom povišanje obrestne mere od 12 na 15 odstotkov.

= **Povišanje prevoznine za oblikovce v Rumuniji.** Iz Bukarešte poročajo, da so rumunske državne železnice povišale tovorninske postavke za oblikovce (Rundholz) za 157 odstotkov.

= **Sibirska žetev.** Po službenih ruskih vesteh se ceni letošnji žitni prebitek Sibirije na 27 milijonov pudov napram 18 milijonom pudov v prošlem letu.

= **Gospodarska kriza Nemške Šlezije.** Šlezijska predilna industrija se nahaja že dolgo časa v kritičnem položaju zbog pomanjkanja naročil. Znatno so se morali omejiti obrati lanbanskega okrožja, kjer se povprečno dela le 2—3 dni tedensko. Isto velja za okolico Glatza. Prenehali so obrati Petzold und Hoffmann v Altwasseru, Pabel v Neu-Salzbrunu in bombažna predilnica Peterswaldu. — Slab položaj šlezijske kovinske industrije je dovedel do ukinitve dveh večjih obratov in do omejitve enega velikega obrata.

TRGOVINSKA POGAJANJA ČSR.

Praga, 12. avgusta. Poslanik Dvoraček odpotuje po povratku iz Pariza, kjer so se zaključila češkoslovaško-francoska trgovinska pogajanja, na Dunaj, da vodi pregovore z Avstrijo o trgovinski pogodbi. Potem gre v isti svrhi na Madžarsko. Hkrati se začno tudi trgovinska pogajanja z Jugoslavijo.

PRVA FRANCOSKO-NEMŠKA GOSPODARSKA POGODBA.

London, 12. avgusta, j. «Westminster Gazette» poroča, da se je sinoči dosegel med nemškimi in francoskimi strokovnjaki sporazum glede dobave koksa iz Poruhrja za plavže v Loreni, ki naj bi veljal tudi preko rokov, predvidenih v mirovni pogodbi. Gre za čisto zasebno gospodarsko pogodbo na strogo trgovski podlagi.

IV. Ljubljanski velesejem

Izšla je IV. številka Sejmskega vestnika IV. Ljubljanskega velikega sejma z zanimivo vsebino. Splošno pozornost vzbuja prvovrstni strokovni članek gospoda rud. svetnik ing. Igo Pehanija »Rudarstvo v Sloveniji«, ki je začel v tretji številki in se v četrti končal. Velesejmski urad ima še nekaj izvodov na razpolago.

Legitimacije za poljubni obisk letošnjega velikega sejma se prodajajo po 50 dinarjev v predprodaji pri Zadružni gospodarski banki, Kreditni zavod za trgovino in obrt, Jadransko-podunavska banka, Slavenska banka, Ljubljanska kreditna banka, Obrtna banka, Trgovska banka, Aloma Company, Tourist-Office (Putnik) v Ljubljani in v paviljonu pri glavnem vhodu na sejmišče ob Gosposvetski cesti.

Otvoritev letošnjega velikega sejma. Letošnji veliki sejem se otvori slavnostno v petek ob pol 10. uri dopoldne. Splošen dostop na sejmišče od 12. ure naprej.

Prodaja legitimacij. Permanentne sejemske legitimacije se prodajajo že na velesejmu pri dnevnih blagajnah. V izogib navalu na otvoritveni dan, se naproša občinstvo, da si jih oskrbi že sedaj.

Skauti na velikem sejmu. Naša vrla skautska organizacija se bo letos zopet izkazala v službi velikega sejma. Kako lepo so lansko leto držali red, sprejemali tujce na kolodvoru in jih vodili na odkazana stanovanja. Gostje velikega sejma odnašajo seboj najboljše vtise o naši vrli skautski organizaciji, ki je popolnoma na svojem mestu. Že lansko leto so se gostje napram sejmskemu ravnateljstvu najlaskaveje izrazili o disciplini, redu in uslužnosti naših skautov.

Sokol

Posebni vlaki

za sokolski pokrajinski zlet v Zagrebu.

Na pokrajinski zlet v Zagreb vozita iz Slovenije dva posebna vlaka, in sicer: Jesenice-Zagreb in Maribor-Zagreb. Bratske župe in društva opozarjamo, da naj se vozi vse članstvo s posebnimi vlaki, ker bodo redni vlaki prenapolnjeni. Kdaj odhajajo s posameznih postaj, ki niso navedene v sledečem voznem redu, si člani izračunajo lahko sami.

Posebni vlak z Jesenic v Zagreb vozi 14. t. m. ob 10.30 in se vrača iz Zagreba 18. t. m. ob 1.30.

Posebni vlak iz Maribora v Zagreb vozi 14. t. m. ob 17. in se vrača iz Zagreba 18. t. m. ob 2.

Odhod 14. avg.:		Povratek 18. avg.:
Jesenice	10.30	8.—
Radovljica	11.00	7.20
Kranj	11.50	6.40
Ljubljana	12.40	5.40
Litija	13.10	4.30
Trbovlje	13.40	4.00
Zidani most	14.20	3.40
Radeče	14.30	3.30
Zagreb	16.30	1.30

Društva od Radeč dalje se vozijo s posebnim vlakom Maribor-Zagreb.

Odhod 14. avg.:		Povratek 18. avg.:
Maribor	17.00	6.40
Pragersko	17.35	6.10
Grobelno	18.30	5.20
Celje	19.00	4.55
Laško	19.16	4.40
Sevnica	20.07	3.47
Rajhenburg	20.27	3.26
Videm-Krško	20.35	3.17
Brežice	21.12	3.00
Zagreb	22.13	2.00

Sport

Sportne prireditve v času ljubljanskega velesejma. Za 16. in 17. t. m. je pridobil S. K. Hermes za dve nogometni tekmi Strassenbahner Sportklub iz Gradca, ki je pravkar dosegel prvorazrednost ter zaznamuje v poslednjem času nekatere jako dobre rezultate (proti Sturmu 2 : 2, Hakoah 4 : 1, Arb. Athl. K. 6 : 0, dunajskim Strassenb. S. K. 2 : 2). V soboto igra proti Gradčanom Hermes, v nedeljo Ilirija, obakrat ob 17.30. — Za 24. je angažirala Ilirija prvorazredno dunajsko Admiro, ki nastopi v Ljubljani s svojim kompletnim I. moštvom. — V dobo velesejma padejo nadalje lahkoatletske tekme za prvenstvo Slovenije.

Mladinske pokalne tekme se nadaljujejo v drugem kolu jutri na igrišču S. K. Primorja. Ob 9.15 nastopita Ilirija in Mladika, ob 10.15 Primorje in Slovenija. Zaključni dve tekmi sta določeni na nedeljo 17. t. m.

Hitrostna gorska dirka na Vrhniki, ki jo priredita Avtomobilski klub Kraljevin SHS, sekcija Ljubljana in Motoklub Slovenija, se je iz tehtnih vzrokov preložila na nedeljo, 24. t. m. Spored ostane isti. — Avtomobilski klub Kraljevine SHS., sekcija Ljubljana in Motoklub Slovenija.

Sodniki za mladinske tekme. (Službeno). Za drugo kolo pokalnih tekem mladinskih moštev so določeni sledeči sodniki: Ilirija : Mladika g. Fink; Primorje : Slovenija g. Goslar. Tekme se vrše v petek dopoldne na igrišču Primorja, Dunajska cesta.

Državno prvenstvo v plavanju. Pri plavalnih tekmah za prvenstvo Jugoslavije, ki so se vršile preteklo soboto in nedeljo na Sušaku, si je priborila naslov prvaka sušačka Victoria, ki je dosegla 83 točk. Na drugo mesto se je plasiral Jadran iz Splita, ki ima 56 točk. Nato slede: Sombor 18 točk, Hašk 14 točk, Ilirija 11 točk, Concordia iz Zagreba 10 točk, Jug iz Dubrovnika 4 točke, Brdjanin iz Beograda 1 točko in Jugoslavija iz Beograda 1 točko. Prvak v waterpolu je S. K. Sombor. Za Ilirijo je tekmoval edino Kordelič, ki je kakor smo že včeraj poročali, dosegel prav lepe uspehe.

Glavna skupščina zbora nogometnih sodnikov. Preteklo nedeljo se je vršila v Zagrebu glavna skupščina zbora nogometnih sodnikov, ki je potekla v najlepšem redu. Razpravljalo se je o raznih zadevah nogometnih sodnikov. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da ima pravico izpraševati in potrjevati sodnike edino zbor nogometnih sodnikov, brez ingerence JNS. V višji razred pa bodo odslej napredovali sodniki le po predlogih svojih sekcij, a ne kakor doslej, ko so sodniki sami prosili za napredovanje. Prijavna taksa za izpite je bila povišana na 100 Din. Novemu odboru predseduje dr. Pandaković. Od slovenskih sodnikov se nahaja v odboru g. Betetto.

Prvenstvo zagrebškega lahkoatletskega podsaveza. V soboto in nedeljo so se vršila v Zagrebu prvenstvena tekmovanja ZLAP. Doseženi rezultati so sledeči: *Tek na 400 m:* Krajačić (Hašk) 54:6; *tek na 1500 m:* Percl (Marathon) 4:39:9; *hoja na 3000 m:* Dobrin (Hašk) 14:53:8; *metanje kladiva:* Gaspar (Hašk) 29.35; *metanje krogle:* Leandrov (Hašk) 11.32 m; *skok v višino:* Zgaga (Marathon) 171.5 m; *troskok:* Babić (Hašk) 11.72 m; *skok ob palici:* Karečić (Hašk) 2.95 m; *skok v daljavo:* Zgaga (Marathon) 5:95 m; *metanje diska:* Braklić (policija) 32.29 m; *met kopja:* Gaspar (Hašk) 44 m. *Tek na 100 m:* Plehaty (Hašk) 11:8, *na 200 m:* Plehaty (Hašk) 24:2, *na 800 m* Rosenkranz (Hašk) 2:06; *tek na 110 m z zaprekami:* Leandrov (Hašk) 17:4. Tudi pri švedski štafeti je zmagal Hašk v času 2:12:7.

Turneja Gradjanskega. Včeraj zjutraj je prvo moštvo Gradjanskega odpotovalo iz Zagreba na daljšo turnejo po Bosni in Dalmaciji. Gradjanski igra najprej v Bosanskem Brodu, v petek in v nedeljo v Sarajevu, prihodnji torek v Mostarju in prihodnjo nedeljo v Dubrovniku. Tu ostane moštvo 8 dni na oddihu. Iz Dubrovnika se nato nogometaši vrnejo preko Sušaka v Zagreb. Na potovanju spremlja moštvo naš najboljši sodnik g. Fabris. Gradjanski pride po končani turneji tudi v Ljubljano, kjer odigra dne 14. septembra prijateljsko tekmo z Ilirijo.

Lep sportni jubilej. Znani simpatični srednji krilec zagrebške Concodije, g. Juraj Dubravčić, praznuje v tekmi proti budimpeštanskemu MTK., ki se bo vršila v Zagrebu dne 24. t. m., 15letni jubilej svojega sportnega delovanja.

S. K. Primorje, nogometna sekcija. Danes ob 18.30 sestanek ob vsakem vremenu na igrišču, odnosno v garderobi. — Načelnik.

S. K. Ilirija, plavalna sekcija ima danes ob 20. v damskem salonu kavarne Emona sestanek. Vabljeni so vsi člani, ki so sodelovali pri tekmi na Bledu, in odborniki.

Zahvala.

Nežnan škodoželjnež mi je zapalil gospodarsko poslopje, ki je pri belem dnevu do tal pogorelo. Nastalo škodo mi je Zavarovalnica in pozavarovalnica »Triglav«, pri kateri sem bil zavarovan, zelo kulantno in točno izplačala, za kar se ji javno zahvaljujem in jo toplo priporočam.

Kamnik, 12. avgusta 1924.

Ivan Polak,
usnjar in posestnik.

Ali ste že poslali ? naročnino za „Jutro“

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 13. avgusta 1924. — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	760·9	17·4	sever	več. jasno	—
Ljubljana	14.	761·2	23·8	jug	del. oblač.	—
Ljubljana	21.	761·5	19·0	brez vetra	„	—
Zagreb	7.					—
Beograd	7.					—
Dunaj	7.					—
Praga	7.	758·1	18·0	jugozapad	jasno	—
Inomost	7.					—

V Ljubljani barometer višji, temper. prim. — Solnce vzhaja ob 4·56, zahaja ob 19·12

Dunajsko vremensko poročilo. Vsled dovoza čistejšega zraka iz jugozapada je ostala fronta hladnega vremena v Angliji. Danes je bilo vreme v Avstriji jasno in precej toplo. — **Napoved za četrtek:** Nezanesljivo.

Kateri razstavljalec na velesejmu bo imel velik uspeh?

Samo oni, ki bo pred in med sejmom z **inserati** v **„Jutru“** sistematično opozarjal široko javnost na svoje predmete. Brez dobre reklame ni danes mogoča nobena prireditev, brez prave reklame pa tudi ni dobre kupčije. — **Zato inserirajte v „Jutru“!**

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje“ in „Ponudbe“ vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Ponudbe“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor (ker manipulacijska pristojbina 3 Din).

Službe (dobe)

Boljše pridno dekle
ki išče k dvema otrokoma v starosti 9 let, ki zna nekoliko šivati in bi opravljala lahna domača dela. Josipina Kunc, Ljubljana, Knafljeva ulica 4. 15396

Samostojen knjigovodja
organizator, samo prvovrstna moč, če možno brez družine, s kavcijo, se išče za večje podjetje. Plača dobra, stanovanje in razsvetljava preota. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Organizator“. 16321

Automonter
samostojen, se išče. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Samostojen“. 16258

Pisarniška moč
vešča slovenščine, nemščine, francoščine in angleščine, se išče. — Pogoj trgovska praksa. Ponudbe pod značko „Poraben“ na upr. „Jutra“. 16255

Lesni strugar
samostojna dobra moč, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod „Izurjen“ na upravo „Jutra“. 16249

Vodilno moč
žensko ali moško za izdelovalnico perila z večletno dobro uspevajočo prakso, se takoj sprejme. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja in zahtevo mesečne plače na upravo „Jutra“ pod „Vodilna moč“. 16143

Akordant
za prevzem zemeljskih del v izmeri ca 20.000 m³, se išče. Ves potreben material (orodje, tir, kiperji itd.) se dobi brezplačno na razpolago. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Akordant“. 16421

Brivski pomočnik
se sprejme takoj. Niko Koman, Ribnica, Dolenjsko. 16446

Vajenec
se išče za fino krojaško obrt F. Iglič, Kolodvorska ul. 28. 16451

Potnika
strokovnjaka (v branži) — reprezentirajočo osebnost za poset papirnic, knjigarn in tiskarn, se išče za vso Jugoslavijo. Ponudbe, pisane lastnoročno, z navedbo pokrajine, v kateri je najbolj vpeljan, s prepisi spričeval in referencami, kakor tudi s plačilno zahtevo, s priloženo fotografijo, na upravo „Jutra“ pod „Jadran“. 15599

Službe (iščejo)

Stavbni delovodja
z večletno prakso, želi premeniti mesto. Cenj. ponudbe pod „Stavbni delovodja“ na upravo „Jutra“. 15397

Prodajalka z dežele
izurjena v špecerij. stroki, zmožna več jezikov, želi premeniti mesto. Gre tudi 1 mesec na preizkušnjo. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Zmožna“. 16374

Absolvent
gimn. in abit. tečaja trg. akad., želi primerne službe. Honorar po dogovoru. — Naslov pove uprava „Jutra“ 16481

Trgovski pomočnik
ali skladiščnik meš. stroke, prevzame takoj samostalno mesto v Ljubljani. Pismene ponudbe pod „Verziran 3025“ na Aloma Company, Ljubljana. 16359

Službo sluge
ali kaj sličnega iščem. — Grem tudi kot oskrbnik (začetnik). Službo nastopim lahko takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Brez službe“. 15411

Absolventinja
tvornostrokovne trg. šole, išče primerno službo. Gre tudi 1—2 meseca brezplačno. — Cenjene ponudbe pod šifro „Začetnica“ na upr. „Jutra“. 16424

Izurjena prodajalka
špecerijske stroke, išče službe s 15. septembrom. — Naslov pove uprava „Jutra“ 16445

Vpok. orožn. narednik
samskega stanu, zanesljiv, priden in vztrajen, išče službe. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod št. 16440.

Perfektna stenografinja
in strojepiska s 3letno prakso v odvetniški pisarni, prevzame mesto s 1. septembrom. Cenj. ponudbe prosi pod „Takoj M.“ na upravo „Jutra“. 16472

Mesto blagajničarke
začetnice, išče trg. izobražena gospodična z deželo, z znanjem slov., nemškega in italijan. jezika. Gre par mesecev brezplačno. — Cenjene ponudbe se prosi na upravo „Jutra“ pod „Zanesljiva“. 16371

Trgovski pomočnik
25 let star, vešč slov. stenografije, trg. korespondence, strojepisja in dvostavnega knjigovodstva, išče službe. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Veeten“. 16482

Obrt

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Valvazorjev trg 7. 1828

Prodaja

OTROŠKI VOZIČKI: najcenejši domači izdelki.
DVOKOLESA: novi modeli z dobro pneumatiko.
MOTORJI: najnovejšega amerik. tipa Evans, D. K. W., Persch, Orionette, Motorette.
PNEUMATIKA: plašči, zračnice in guma za otroške vozičke.
POSAMEZNI DELI za dvokolesa in šivalne stroje vedno v zalogi.
PREPRODAJALCI in mehaniki nižje cene. — Sprejemajo se tudi vsa popravila, emajliranje in poniklanje. 16425
«TRIBUNA», F. B. L., tovarna dvokolesa in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.
Razst. paviljon F št. 191

Wertheim blagajne
priporoča „Ljubljanska komercijalna družba“, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18. 1069

Pozor, krojači (ce)
Pod zelo ugodnimi pogoji in nizki ceni se proda sledeče: 3 šivalni stroji „Singer“, 2 stoječa salonska ogledala, 1 stoječ nikelnast obešalnik, 1 glinasta peč itd. Vpraša se v trgovini Dvorni trg 3. 16361

Moško kolo
dobro ohranjeno, se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 16340

Vinogradniki, pozor!
Prodam devet vinskih sodov (Lagerfasser) od 1300 do 2500 litrov. Sodi so še zelo novi, vsi v najboljšem stanju. Iste tudi zamenjam za belo vino. Cenjene ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Lagerfasser“. 16312

Krasna perz. preproga
se proda. — Vprašanja pod šifro „Vrednost“ na upravo „Jutra“. 16264

Vrata, dvokrilna
se prodajo. Naslov v upravi „Jutra“. 16261

Ne zamudite prilike
ogledati si ravno došla najnovejša kolesa znamke Humber-Puchove in šivalne stroje „Mundios“ s 15letno garancijo. Samo pri tvrdki Jos. Šelovin-Čuden, Ljubljana, Mestni trg 13. — Cenik na razpolago. 15613

Otomane
in drugo blazinasto pohištvo, ima vedno v zalogi po najnižji ceni Rudolf Radovan, tapetnik, Krekov trg štev. 7. 15312

Fotografični aparat
9 × 12, „Ica“ z Anastigmatom in vsemi potrebščinami poceni proda Hibšer, Ljubljana, Valvazorjev trg. 15412

Staro obleko
frak, salonsko suknjo, dve zimski suknji, površnik, tri cele moške obleke, prodam po zmerni ceni. Vpraša se: Kongresni trg št. 8/II, med 8.—9. ali 12.—13. uro. 16474

MODNE LISTE
najnovejše, za jesen in zimo 1924-1925 ima v veliki izberi v zalogi knjigarna TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54 (nasproti glavne pošte)

Moško kolo
dobro ohranjeno, se proda na Emonski cesti štev. 2. 15415

Pletilni stroj 5/36
kompleten, se proda za 4000 Din. Kje, pove uprava „Jutra“. 16436

Fotografični aparat
znamke „Ica“, 6·5 × 9 cm, dvojni anastigmat, Maximar 1:5·4, dvojni izvleček z vsemi potrebščinami, tudi kaseta za filme in en povečalni aparat „Ica“, do 18 × 24 cm, prodam za 1800 Din. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Ica aparat“. 16476

Prodaja voz
Po zelo ugodni ceni se proda: 1 landauer, 1 brum, 1 gig ter razna konjska oprema. Natančneje se pozve pri Gradbenem podjetju G. Tönnies, d. z o. z., Dunajska cesta 25. 16448

Lipovo oglje
Reflektanti z natančnimi ponudbami naj se obrnejo na naslov: Boris Černe, Gorje pri Bledu. 16451

Trboveljski premog
in drva dobavlja najceneje in dostavlja na dom v vsaki množini Vinko Krže, Trnovski pristan štev. 12. 16462

Oročniki, pozor!
Naramni obeski (Achselbänder) po 80 Din, pri večjem odjemu popust, kakor tudi druge vojaške potrebščine, se dobivajo pri Simonu Klimanek, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. 16460

Kupim

Suhe gobe, brinjevo olje
in fižol kupuje po najvišjih cenah ter prosi za povoljne ponudbe tvrdka Fr. Šire, Kranj. 1117

Srebrne krone
in staro zlato, se kupuje po visoki ceni. — Jos. Šelovin-Čuden, Ljubljana, Mestni trg št. 13. 15605

Železno zložlj. posteljo
dobro ohranjeno, kupim. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Zložljiva postelja“. 16475

«Ford» avto
v dobrem stanju, z elektr. razsvetljavo in pogonom, kupim na obroke. Eno tretjino plačam takoj, drugo po dogovoru. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Ford avto“ do 20. t. m. 16478

Vsprejemanje

Večji bukov gozd
za sečnjo, kupim. Cenjene ponudbe pod „Bukov gozd“ na upravo „Jutra“. 16300

Na Bledu
ob samem jezeru, do kraljevega posestva, krasna lega, se prodaja zemljišče z borovim in jelovim gozdom, okolu 70.000 kv. metrov, celo ali na parcele. Pogoji povoljni. Obrniti se je na: Arsi Z. Ilića, gen. direktorja carin v pokoju in industrijalca, vila „Alice“ na Bledu (Slovenija). 15607

Enonadstropna hiša
z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj proda. Polave se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 15102

Hiša z vrtom
na Gorenjskem se proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 16422

Kdor hoče kaj prodati Kdor hoče kaj kupiti Kdor išče službe itd. naj inserira v „Jutru“

Stanovanja

Prijazno prazno sobo
(event. opremljeno), bližu glavne pošte in kolodvora, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se takoj odda proti predplačilu, ozir. posojilu. Naslov pove uprava „Jutra“. 15409

Sobo
s separatnim vhodom, v bližini cerkve sv. Petra, išče privatni uradnik s 1. septembrom. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „št. 7883“. 15406

Na stanovanje
z vso oskrbo, se sprejmeta dve boljši gospodični. Naslov pove uprava „Jutra“ 16363

Sobo s hrano
išče dijak v Ljubljani. — Ponudbe z navedbo cene pod „Sam“ na podružnico Jutra v Mariboru. 16357

Na stanovanje in hrano
se sprejme gospod. Naslov pove upr. „Jutra“. 15416

Soba
opremljena ali neopremljena, blizu kolodvora, pripravna za pisarno, se odda. Plačati je treba 1 leto naprej. — Naslov pove uprava „Jutra“. 16450

Opremljeno sobo
išče akademik. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Akademik“. 16439

Stanovanje v vili
z 2 sobama, pritiklinami, elektrika, vodovod, se takoj odda. Letna najemnina. — Ponudbe pod „20.000“ na Aloma Company, Ljubljana. 16420

Na stanovanje in hrano
se sprejme takoj gospod. — Naslov pove uprava „Jutra“ 16488

Sobica
z vso oskrbo, se odda gospodični. Polave se v upr. „Jutra“. 16494

Opremljena soba
se odda gospodu. Naslov v upravi „Jutra“. 16497

Posodim 100.000 Din
proti primernimi obrestmi tistemu, kdor mi preskrbi stanovanje 2 sob in kuhinje, najraje v Mostah ali Vodmatu. Ponudbe pod značko „S. S. 20“ na upr. „Jutra“ 16459

Prodaja

Trgovina
s stanovanjem, v bližini Ljubljane, se takoj odda. — Dopise pod šifro „Trgovina s stanovanjem“ na upravo „Jutra“. 16380

Gostilno ali št. trgovino
(najljubše obojno skupaj) v Ljubljani vzamem v najem. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Gotovina 100“. 14700

Kdor mi odda
ozirom preskrbi gostilno v najem v Ljubljani, mu posodim proti primernim obrestim 30.000 do 50.000 Din. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Promet 41“. 15896

Trgovina
z mešanim blagom, na prometnem kraju v mestu ali na deželi, se vzame v najem. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Promet“. 16498

Za večjo delavnico
iščem primerne prostore v obsegu od približno 20 × 6 m. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Visoka najemnina“. 16463

Trgovina
se vzame v najem na prometnem kraju na deželi ali večjem trgu. — Ponudbe na naslov: F. Balon, trgovec, Kamnik, Graben 5. 16457

Kapital

Mojo prvovrst. vinarno
ozir. zajtrkovalnico, zelo lepo urejeno, v večjem mestu Slovenije, dam samostojni gospe ali gospodični, ki lahko založi 75.000 Din, za katero vsoto dobi polno kritje v blagu itd. Denar se realizira že v prvih mesecih. Z ozirom, da položi to vsoto v naprej, pogoji skrajno ugodni in je zaslužka 30.000 kron netto mesečno. Cenjene ponudbe s približnim popisom ponudnice, pod značko „Lepa bodočnost 24“ na upr. „Jutra“. 16387

Družabnik
se sprejme v tovarniško podjetje. Kapital 55.000 Din. Naslov pove uprava „Jutra“ 16503

30.000 Din posojila
išče mlad podjetnik za dobo od 1—2 let proti 20 odst. obrestovanju ter vknjižbi na prvo mesto. Naslov v upr. „Jutra“. 16486

2000 Din išče
boljša gospa z lastno eksistenco, za 6 mesecev, proti vrnitvi 2200 Din. Ponudbe pod šifro „H. A.“ na upravo „Jutra“. 16473

Dopisovanje

V upravi «JUTRA» naj se dvignejo pisma pod naslednimi šiframi:
Adrija, August, Bukev, Bančni uradnik, Bled, Bodočnost 1925, Boljše dekle, Dunja (Dunaj), Dvoboj, Dama, Družabnik 100, Dobro vpeljana trgovina, K 7559, Kosovo, Jovan, Maj, Niko, Novo življenje, Jesen 1924, Pridna gospodinja, Prva simpatija, Polni naslov, Sigurna eksistenca, Stalna eksistenca, Janja, Takojšna dobava in plačilo, Trezność, Takojšen prevzem, Veselo svidenje, Vdovec, Diskrecija Začetek je težak, Premestitev 45.

Gozd.
Dvignil si v moji duši zaklad, rastem v doslej mi neznane, brezmejne višine, tam najdem tebe — in sem srečna. Prejela. Piši, piši večno Tvoji... 16480

Glasba

Zaloga klavirjev
in pianinov, najboljših tovarn Blüthner, Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Schweighofer, Original Stingl itd. Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5. 1036

Živali

Majhna piška
se je našla na Lovski cesti. Dobi se: Hranilniška cesta št. 9, Schley. 16423

Razno

Dobra kuhinja
se priporoča v času velesejma. — Dobra domača hrana in tudi mrzla jedila. Abonenti se sprejmajo od 1. ure naprej. — Kolodvorska ulica št. 92, hiša Bolaflo, šiška. 16490

Obiskovalcem Bleda
se priporoča vila „MIRA“, 8 minut od postaje Bled. — Oddaja sobe po konkurenčnih cenah. 10dnevni odjem sobe z 2 posteljama 30 Din dnevno. 16454

Zobni atelje E. KODER
Križevniška ulica 8
zopet redno sprejema.
4 64/a

V nobeni knjižnici ne sme manjkati Cankarjev zbornik
Uredil dr. J. Glonar
Vez. 37 Din, broš. 30 Din, pošt. 1·50 Din
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Denite v juho in prikuhe krepčilo hrane „JUHAN“ imate iz preprostih jedil izvrstno, zdravo in redilno hrano.
1868/a

Dva konja (Dirjača)
po „Vandetti“, kočijaški voz, dva Phaetona in konjska oprava radi nakupa avtomobila takoj **po ugodni ceni za oddati** 4191 a
pri Egonu Schwabu, Ptuj.

4215/a — Nc II, 92/24—1

Dražbeni oklic.

Dne 16. avgusta 1924., popoldne ob 15. uri se proda pri **Hrastu-kolodvor Stična**

vagon hrastovih ježic.

Okrajno sodišče v Višnji gori, dne 10. avgusta 1924.

Vse vrste reklamnih napisov
za Ljubljanski velesejem, bodisi na zunanji ograji ali v notranjih prostorih dobavlja še vedno kakor do sedaj tvrdka 1114/a
PRISTOU & BRICELJ
Aleksandrova c. 1 LJUBLJANA Selenburgova ul. 6
strokovno izučena specijalista za črkoslikarstvo v vseh panogah te stroke.
Specijaliteta: steklene napise firme, slikanje državnih uradnih in drugih grbov po predpisih. — Izvršitev od najenostavnejšega do najpreciznejšega modernega sloga.
Naročila za Ljubljanski velesejem prosimo pravočasno, da nam bo mogoče ista točno dobaviti.
Telefon 908. **Ustanovljeno 1903.**

Izšel je v knjigi
Taksni in pristojbinski pravilnik
Kdor plačuje takse in pristojbine potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnuje. Knjiga ki obsega 240 strani, velja s poštnino vred Din 43·50 in se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ul. 54.

Priporočamo knjigo
Dr. Jos. Tičar
Nalezljive bolezni.
Opisi važnih nalezljivih bolezni z navodili za nego bolnikov.
S slikami.
Cena s poštnino vred 20 Din 50 p.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Pesniški zbirki
Fr. Zbašnik
- PESMI -
Vez. 21 Din, broš. 9 Din pošt. 1·50 Din
A. Debeljak
SOLNCE in -SENCE-
Vez. 15 Din, broš. 9 Din pošt. 1·25 Din
TISKOVNA ZADRUGA Ljubljana

DAMA 567/a
se najhitreje moderno in okusno počeše z uporabo

Vedno velika izbera vpletk (kit). Priporočam se za vsa lasna dela kakor tudi za barvanje sivih las z «L'Orcal Hene», tudi v modnih barvah
M. Podkrajšek
frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani
(prej Kranjska deželna banka)
se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Daje vsakovrstne kredite in predujme.
256

Zahvala.

Za izraženo sožalje in sočutje povodom smrti našega nepozabnega soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Antona Kopača ml.

trgovca in posestnika

se tem pótem vsem najsrčneje zahvaljujemo, posebno prečastiti duhovščini, slav telovadnemu društvu «Sokol» v Žireh, požarni brambi iz Žirov in Dobračeve, Jugoslovanski matici, cenj. pevskemu zboru za ginljive žalostinke na domu in na pokopališču.

Vsem prijateljem in znancem iz Škofje Loke in Logatca, ter vsem darovateljem vencev in šopkov iskrena hvala.

Žiri, dne 13. avgusta 1924.

4248/a **Žalujoči ostali.**

Veridicus

Pater Kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

10

«Kdor vam je to dokazoval, vas je hudo varal in pred sodbo božjo bo za tak nauk težko odgovarjal. In tudi vi boste še obupavali, da ste kdaj verjeli komu tako laž... Sicer pa se brigam le zase... Prosim, da poveste gospodu župniku moj sklep: pred žensko postrežbo hočem imeti mir. Ako želi govoriti z mano, naj me pokliče, ker sem mu vsak čas na razpolago. Iskal ga pa drugič ne bom. Zbogom!»

Obrnil se je in urnih korakov odšel.

VI.

Malka je pobledela, stisnila ustnice in sedla na stol:

«Ošabnost neumna! Čakaj, še zelo ti bo žal in želel si boš ženske postrežbe. In vendar: kako je lep v svojem ponosu. Prisegla bi, da se ta krasni tepček še ni dotaknil ženske... Haha! Le čakaj, tudi ti se izpametuješ!»

Posluhnila je in ko je čula, da so se spredaj zaprla glavna župnijska vrata, je vstala in šla v poslopje. Hitro je stekla v prvo nadstropje in po prstih stopila v župnikovo stanovanje.

Težke preproge, paradno, a neokusno pohištvo, velikanski lestenec s petrolejko v sredi in s celo vrsto sveč naokoli, visoko ogledalo, mogočna zofa in fotelji, stoječa ura, slike v širokih okvirjih . . . vse je kazalo, da je župnik imovit človek, ki ljubi razkošje in udobnost.

Tri velike sobe so bile odprte druga za drugo ter so tvorile nekako dvorano. Skozi čipkaste zastorje je sijalo solnce vanjo, da so se svetlikala povoščena parketna tla, dragocene zlate in srebrne posode v elegantni omarici skoraj iz samega stekla in pompozni zlati okvir velike slike nad zofo.

Ta slika je bila očividno župnikov ponos: predstavljala je knezoškofa v hermelinskem ornatu in z velikim zlatim križem na dolgi verigi okoli vratu, Lepi, goli in izredno dolgi obraz je kazal prisiljeno pobožnost in hkratu največjo samozavest.

Malka je zaklenila za seboj, šla kolikor možno tiho na levo k zaprtim vratom, obstala in poslušala.

«Ali si ti?» je vprašal župnik v spalnici.

«Jaz. Ali smem?» — Niti ni čakala odgovora, odprla je duri in stopila v mračno sobo...

Janko Svetlin se je medtem vrnil v kaplanijo. Nekaj časa je nameraval poiskati tovariša Torkarja. Že je stal pred durmi njegovega stanovanja. Toda spomnil se je pripovedovanja Micikinega in Nežinega. Zamahnil je trmasto z desnico in odšel v svoje stanovanje.

«Prav nikomur se ne bom opravičeval», si je dejal. «Prav nikogar ne bom iskal. Kar sem dejal in storil, pri tem ostanem. Kdor želi govoriti z menoj, naj me pokliče ali poišče!»

Navadno je po obedu vsak dan, ako je utegnil, legel za pol urice. Danes pa je bil vendar toliko razburjen, da se mu še ni dalo spati. Zato je odprl klavir in začel igrati. Vso gimnazijo se je bil učil in gojil glasbo z vnemo in uživanjem. Tudi v semenišču je nadaljeval, in klavir ga je spremljal povsod. Ni bil umetnik, a dober pianist. Vselej, kadar je bil radosten, se je izživel na klavirju, vselej, kadar je bil tužen, je našel utehe in osveženja v sviranju.

Tudi zdaj se je umiril. Končno je prenehal, slekel suknjo in čevlje ter legel na posteljo. Takoj je zaspal.

V snu je slišal zunaj hojo, trkanje na nasprotne duri k Torkarjevemu stanovanju, nato korake, ki so odhajali. Ni se zmenil zanje. Spal je dalje.

Hipoma je začul cerkvenikov glas:

«Gospod kaplan, prosim . . .!»

Planil je pokonci in se že oblačil. Takega naglega zbujanja je bil vajen, Vedel je, da treba iti koga previdet.

«Kam?» je samo vprašal.

«V Bistro . . . Glavanka vas želi . . . menda je že na koncu . . .»

V Bistro je bilo skoraj uro daleč.

In odšel je v cerkev, nato na pot . . .

Mrak se je že spuščal na Zalesje, ko se je vračal domov. Polagoma je stopal. Nikamor se mu ni mudilo. Ministrant je tekel pred njim in nosil koretelj in štolo.

Nad dolgo vasjo pod goro se je iz dimnikov dvigal dim. Črede goveje živine so se vračale s paše, po raznih stezah so korakali kmetje in kmetice z dela na poljih in travnikih. Močno je dišalo po cvetočih travah. Na vsi naravi je ležalo občutje večerne poezije. Jutra in večeri so na kmetih najlepši, in Svetlin jih je kot kmetiški sin užival globoko. Na nebu so se pojavljale zvezde, druga za drugo, večernica se je zableščala, in s stolpa se je oglasil zvon, ki so se mu polagoma pridružili zvonov, vseh podružnic. Po dolini in s holmov in s hribov je zapelo nizko, više in više, ter se skladalo v sanjavo harmonijo.

Svetlin se je prekrižal in molil. In molil je zamišljen še po ozki ulici med hišami blizu kaplanije.

Ko pa se je ozrl kvišku, se je začudil: v njegovi sobi je že gorela luč. Podvigal se je po stopnicah. Mar mu je cerkvenik že prinesel večerjo?

Našel je duri svojega stanovanja odprte, v sobi pa sta bila župnik Zdražba in kaplan Torkar. Stala sta pred odprto knjižnico in pregledovala knjige.

Ko sta ga zaslišala, sta se presenečena okrenila in župnik je dejal z osornostjo v zadregi:

«Pričakujem vas . . . Dolgo ste se zamudili . . . Slišal sem, da ste me iskali . . . Jutri je sobota in treba je, da se takoj domenimo. Sinoči se vam je pri Grudnu zareklo — upam, da se vam je le zareklo! Mladi ste pač še. V jezi vam je ušla beseda. Toda zagrešili ste pohujšanje — vsa vas se zgraža nad vami. Kar je v sv. pismu, kar uči dogmatika, kar so znova in znova potrdili nezmotljivi papeži, tega mlad vaški kaplan ne sme tajiti in celo smešiti . . . Zato vam zdaj vpričo gospoda Torkarja ukazujem, da se jutri pripravite za nedeljsko pridigo, v kateri boste svoje nerodne in nepremišljene sinočne besede glede hudiča jasno preklicali in dokazali, da je vera v hudiča potrebna vsakemu pravemu katoličanu prav tako, kakor vera v Boga in v nezmotljivo rimsko katoliško cerkev.»

Svetlin je mirno čakal, da neha župnik govoriti.

Visoki mož rdečkastega obraza in bujnih črnih las, ki so bili le ob sencih nekoliko osiveli, v dolgi črni suknji nekam posvetnega kroja, se je z obema rokama oprl ob mizo. Visoko vzravnan ter z bliskajočimi očmi je govoril kakor gospod svojemu slugi. Očividno je bil v tej pozi sam sebi všeč ter je hotel obema kaplanoma imponirati.

«Zelo obžalujem, gospod župnik», je začel Svetlin, «zares, prav hudo mi je žal, da ste se tako razburili zaradi mene . . .»

Stara tovarna nogavic in pletenin M. FRANZL & SIN v Ljubljani, Privoz 10. Poštni predal 44. Lastnik: Feliks Franzl. Ustanovljena 1888 1102/a

VELESEJEM PAVILJON „I“

Izložba izdelkov tovaren čevljev

Peter Kozina & Ko., Tržič

Prodaja na veliko in malo:

Breg št. 20, Aleksandrova cesta, Prešernova ulica (Seljak), ZAGREB, Račkoga ulica št. 3.

4164a

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodneje.

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in zastavitvi. 1853a

Ne prezrite! PAVILJON „J“ 431 (zunanja stran) ker se Vam nudi ugodna prilika nabaviti si vsakovrstnih čepic za gospode in in dečke v najrazličnejših oblikah ter po najugodnejši ceni IZDELOVALNICA ČEPIC (Slovenija) I. GOGALA JESENICE 4238a

Claven

Imate li kurjih očesa?

V tem slučaju uporabite „Claven“! Ime „Claven“ je zakonito zaščiteno! 4205/a

„Claven“ je mast (torej ne tekočina ali balzam), ki — takoj po prvem drgnenju — bol ublaži in čez 6 dni kurja očesa, žulje, trdo kožo itd. popolnoma in brez bolečin s korenom vred odstrani!

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah, a kjer bi ga ne bilo, naj se izvoli obrniti zanj direktno na podpisanega izdelovalca:

Lekarna in kosmet. laboratorij Mr. M. HRNJAK, Sisak (Hrvatska).

Paviljon „G“ 244a.

Jermena za cepe

gnže, biče (gajžle), jermena za čevlje, tržaške bičevnike, motvoz (špaga), šmis, čevljarsko prejo, čopice za belenje in pleskanje ter razne krtače kupite najceneje v veletrgovini OSVALD DOBEIC LJUBLJANA Sv. Jakoba trg št. 9. 1097

Naročajte, čitajte in razširjajte „JUTRO“!

Glavno skladište za preprodavaoce ISIS d. d., odio Georg Dralle, Zagreb Palmotićeva ulica 66.

Zaščitna etiketa.

Pravi originalni okrepčujoči želodčni ELIXIR VLAHOV katerega proizvaja edini tvorničar

R. VLAHOV

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah.

Ime VLAHOV in njegova ETIKETA sta zakonito zaščitena v vseh državah sveta. Tvornica R. VLAHOV proizvaja vedno isto vrsto in postopnost svojih specialitet kakor v predvojni dobi.

Zaloga: T. Mencinger v Ljubljani Sv. Petra cesta št. 43. 1029/a

Čuvajte se ponaredb!

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

Centrala za SHS: Zagreb Marulićeva ul. 5

Zastopstva v vseh mestih